

“Ἔγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 14' 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
σνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

Ἔτος 109ον | Ἰούλιος - Αὐγούστος 2019 | 4336

ΑΦΟΒΟΙ ΣΤΙΣ ΘΥΕΛΛΕΣ

ΟΦΟΒΟΣ ὁ χειρότερος σύμβουλος τοῦ ἀνθρώπου. Ἀχρηστεύει ὅλες τὶς δημιουργικὲς δυνάμεις. Τρύπωσε στὴν ψυχὴ; Τὴν κατέστρεψε. Τίποτα τὸ μεγάλο δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ. Γι' αὐτὸ πολὺ σωστὰ εἶπαν, πὼς ἀπὸ τὸν φόβο πιὸ φοβερὸς εἶναι ὁ φόβος τοῦ φόβου. Νὰ φοβόμαστε τὸν φόβο μας καὶ νὰ μὴ τὸν ἀντιμετωπίζουμε. Νὰ μὴ τὸν ἐξουδετερώσουμε προτοῦ μᾶς ἐξουδετερώσῃ. Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ ἐπικίνδυνο. Καὶ τὸν φόβο αὐτὸν πρέπει νὰ τὸν σκοτώσουμε προτοῦ μᾶς σκοτώσῃ. Διαφορετικὰ ὁ φόβος ποὺ παραμένει καὶ παίρνει διαστάσεις καὶ κυριαρχεῖ μέσα μας καὶ ἐξελίσσεται σὲ πανικὸ, ἀποτελεῖ θανάσιμο κίνδυνο.

Ἄλλὰ καὶ ποιὸς δὲν φοβᾶται; Μήπως καὶ ὁ πιστὸς Χριστιανὸς δὲν ἔχει στιγμὲς ποὺ ἀνακαλύπτει ἓνα σωρὸ φόβους νὰ κινουῦνται μέσα στὴν καρδιά του; Μπορεῖ νὰ ταξιδεύει μέσα στὸ πλοῖο τοῦ Ἰησοῦ. Ὅμως ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἐμποδίζει, ὅπως τότε μὲ τοὺς μαθητὲς, τὴ θύελλα νὰ ξεσηκώνεται καὶ τὰ κύματα μανιασμένα νὰ ἀπειλοῦν μὲ ναυάγιο: «**Καὶ γίνεται λαίλαψ ἀνέμου μεγάλη, τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη αὐτὸ βυθίζεσθαι**» (Μάρκ. 8' 37). Τίποτα τὸ παράδοξο νὰ γίνεται μεγάλη ἀνεμοζάλη καὶ τὰ κύματα νὰ χτυποῦν τὸ πλοῖο μας, τὸ πλοῖο τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ τὸ ἀπειλοῦν, ἔστω κι ἂν μέσα σ' αὐτὸ βρίσκεται ὁ Χριστός.

Παράδοξο δὲν εἶναι νὰ σηκώνονται κύματα. Παράδοξο θὰ ἦταν νὰ μὴ σηκώνονται κύματα. Παράδοξο εἶναι σ' ἓνα μακρὸ ταξίδι ἢ συνεχῆς νηνεμία καὶ ἡ ἀδιάκοπη γαλήνη. Ἐνα πλοῖο, ποὺ ξανοίγεται στὸ πέλαγος καὶ εἶναι ἀποφασισμένο νὰ διασχίσει ὠκεανούς, περιμένει καὶ τοὺς ἰσχυροὺς ἀνέμους καὶ τὰ ὀρμητικὰ κύματα. Τὸ λιμάνι τοῦ προσφέρει ἀσφάλεια. Ἄλλὰ ὁ σκοπὸς τοῦ πλοίου δὲν εἶναι τὸ λιμάνι. Εἶναι τὸ ταξίδι, ἡ δημιουργία, ἡ ἀνοιχτὴ ἀπλωσιὰ τοῦ πελάγους.

Καθόλου παράδοξο, λοιπόν, νὰ χτυπιέται ἀπὸ τὰ κύματα τὸ πλοῖο μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τοὺς μαθητὲς Του. Καθόλου παράδοξο νὰ χτυπιέται ἀπὸ τὶς θύελλες καὶ τὶς τρικυμίες ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου. Καθόλου παράδοξο ὁ ἀληθινὸς πιστὸς στὸ ταξίδι τῆς ζωῆς του νὰ συναντᾷ δυσκολίες, θλίψεις καὶ δοκιμασίες, ἀπειλὲς καὶ ἐκβιασμούς, παραγνωρίσεις καὶ εἰρωνεῖες, διωγμοὺς καὶ μαρτύρια γιὰ τὴν ἐμμονή του στὸ καθῆκον, γιὰ τὸ ἀνυποχώρητο στὶς ἀρχές του, γιὰ τὸ ἀσυμβίβαστο μὲ ἁμαρτωλὲς καταστάσεις.

Τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι μέσα στὸ πλοῖο μας, δὲν εἶναι ἐγγύηση νηνεμίας. Ἰσα-ἴσα ἡ παρουσία Του προκαλεῖ συχνὰ τὰ κύματα. Ἄν ὅμως δὲν εἶναι ἐγγύηση νηνεμίας, εἶναι ἐγγύηση ἀσφαλείας. Μᾶς κάνει ἀφοβους στὶς θύελλες, ἤρεμους στὴν τρικυμία. Φαίνεται κάποτε πὼς κοιμᾶται, ὅπως ἄλλοτε στὸ πλοῖο μὲ τοὺς μαθητὲς, ὅτι ἔχει ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὶς ἀνησυχίες τῶν πιστῶν, ὅτι δὲν παρακολουθεῖ τὰ προβλήματα καὶ τὶς ἀγωνίες τους. Λάθος. Ὁ Χριστὸς φαίνεται σὲ μᾶς ὅτι κοιμᾶται, ὅτι ἀδιαφορεῖ, ὅτι τὸ κακὸ κυριαρχεῖ. Εἶναι ὅμως πάντοτε κοντά μας, δίπλα μας. Καὶ ὅταν φαίνεται κοιμώμενος, δὲν κοιμᾶται. «**Ἴδου οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσων τὸν Ἰσραὴλ**» (Ψαλμ. 91' 4). Μπορεῖ νὰ προλάβει τὶς τρικυμίες. Τὶς ἐπιτρέπει γιὰ νὰ μᾶς ἰσχυροποιεῖ. Γιὰ νὰ μᾶς ἀσκεῖ στὴν ὑπομονή, στὴν καρτερία, στὴν πίστη. Μᾶς ὑπενθυμίζει πὼς ἡ ζωὴ μας δὲν εἶναι ἀνεμελη κρουαζιέρα. Εἶναι διάπλευση πελάγους.

Ὁ Χριστὸς φαίνεται σὲ μᾶς ὅτι κοιμᾶται, ὅτι ἀδιαφορεῖ, ὅτι τὸ κακὸ κυριαρχεῖ. Εἶναι ὅμως πάντοτε κοντά μας, δίπλα μας. Μπορεῖ νὰ προλάβει τὶς τρικυμίες. Τὶς ἐπιτρέπει γιὰ νὰ μᾶς ἰσχυροποιεῖ.

Ἔτσι τὸν ἔλεγχο ποὺ ἀπνύθουσε τότε στοὺς μαθητὲς Του, τὸν ἀπευθύνει καὶ σὲ μᾶς σήμερα: «**Τί δειλοὶ ἐστε οὕτω; Πὼς οὐκ ἔχετε πίστιν;**» (Μάρκ. 8' 40). Γιατί εἴσαστε δειλοί; Γιατί φοβόσαστε; Δὲν ἔχετε μαζί σας Ἐμένα «*τὸν σώζειν ἐκ θανάτου ἰσχύοντα, καὶ πάντα δυνάμενον*»; Τοὺς ἐπιτιμᾷ ὄχι γιὰ τὸν ἀνησυχῆσαν, ἀλλὰ γιὰ τὸ αὐτοὶ ἀνησυχῆσαν ἀπὸ τὸν φόβο καὶ τὴν ὀλιγοπιστία τους. Ἡ πίστη ἢ σταθερὴ στὸν Σωτῆρα Κύριο εἶναι τὸ ἀντίδοτο σὲ κάθε φόβο. Αὐτὸ μᾶς τονίζει καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἀπὸ τὴν πολυτάραχη προσωπικὴ του ζωὴ: «*Πολλὰ εἶναι τὰ κύματα καὶ τρομερὴ ἢ τρικυμία, ἀλλὰ δὲν φοβόμαστε τὸ ναυάγιο. Στηριζόμαστε πάνω στὴν πέτρα. Ἄς μαίνεται καὶ ἄς λυσομανᾷ ἡ θάλασσα, δὲν μπορεῖ νὰ διαλύσει τὴν πέτρα. Ἄς σηκώνονται τὰ κύματα, δὲν ἔχουν τὴ δύναμη νὰ καταποντίσουν τὸ πλοῖο τοῦ Ἰησοῦ*». Σ' αὐτὸ τὸ πλοῖο ἐπιβαίνουμε κι ἐμεῖς. Καὶ ἡ βεβαιότητα ποὺ μᾶς χαρίζει ἢ παρουσία τοῦ Κυρίου ἐξορίζει κάθε φόβο ἀπὸ τὴν ψυχὴ μας.

ΠΟΙΟ είναι τὸ χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τοῦ Χριστιανοῦ; Ἡ ἀγάπη, ἡ ἐπιείκεια, ἡ συμπάθεια, ἡ κατανόηση. Ἡ ἀσπλαχνία, καὶ ἡ σκληρότητα δὲν βρίσκουν θέση στὴν ψυχὴ τοῦ ἀναγεννημένου πιστοῦ. Χωρὶς νὰ κάνει ἀβαρίες, ἔνοχες ὑποχωρήσεις καὶ ἀμαρτωλοὺς συμβιβασμούς, εἶναι συμπαθὴς στὶς ἀδυναμίες καὶ στὶς πτώσεις τῶν συνανθρώπων του. Δὲν λησμονεῖ τὴν παραγγελία τοῦ ἀποστόλου Παύλου γιὰ τὸ «ἐπιεικὲς» τῶν Χριστιανῶν ποὺ πρέπει νὰ ἀγκαλιάζει ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους: «**Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις**» (Φιλιπ. δ' 5). Ξέρει νὰ κάνει διάκριση ἀνάμεσα στὴν ἀμαρτία καὶ στὸν ἀμαρτωλό. Ἀποδοκιμάζει τὴν ἀμαρτία,

Τὴν ἀποφυγὴ τῆς σκληρότητας, ἀλλὰ καὶ τὴν συμπάθεια καθορίζει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὡς βασικὸ γνῶρισμα κάθε πιστοῦ. Συμπαθὴς ὁ Θεός, ἀνεξίκακος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος πρὸς τοὺς ἀμαρτωλοὺς. Ἐτσι θέλει καὶ τὰ παιδιά Του. Καὶ ἀκριβῶς ἡ ἀγάπη, ἡ ἐπιείκεια, ἡ ἀνεξικακία καὶ ἡ μακροθυμία, μᾶς ἀποδεικνύουν γνήσια παιδιά τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης.

ὄχι ὅμως καὶ τὸν ἀμαρτωλό. Ὅσο αὐστηρὸς εἶναι στὸν ἑαυτό του, τόσο ἐπιεικὴς εἶναι στοὺς ἄλλους. Τὸ ἀντίθετο, ἡ σκληρότητα δηλαδή, κρύβει πολὺ φαρισαϊσμὸ καὶ ἔπαρση. Γι' αὐτὸ ἐγκυμονεῖ τὸν κίνδυνο τῆς πτώσεως. Ἐτσι εἶναι. «Ὅπου πτώσις κατέλαβεν, ἐκεῖ ὑπερηφάνεια προεσκήνωσεν». Ἐγκαταστάθηκε στὴν ψυχὴ ἡ ὑπερηφάνεια; Κυριάρχησε ἡ ἔπαρση, ἡ ἀλαζονεία; Ἦλθε ἡ σκληρότητα; Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Θὰ ἀκολουθήσει ἡ πτώση. Αὐτὴ εἶναι πάντοτε ἡ σειρά. Ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνεια γεννιέται ἡ σκληρότητα. Τὴν σκληρότητα καὶ ἀπανθρωπιὰ ἀκολουθεῖ ἡ πτώση. Καὶ ἐπιτρέπει ὁ Θεὸς τὴν πτώση, μήπως καὶ συνεφέρει τὸν ὑπερήφανο. Μὲ τὴν παραχώρηση αὐτὴ θέλει νὰ τὸν κάνει νὰ αἰσθανθεῖ τὴ δική του ἀδυναμία. Νὰ τὸν κάνει νὰ ἀποκτήσει συμπάθεια καὶ ἐπιείκεια στοὺς συνανθρώπους του.

Δυστυχῶς ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ σκληρότητα δὲν εἶναι ἄγνωστες καὶ στοὺς ἀνθρώπους μὲ εὐσέβεια. Ὑπάρχει συχνὰ πολλὴ σύγχυση, ὥστε νὰ τὶς ἐκλαμβάνουν ὡς ἀρετές. Γίνονται σκληροὶ στοὺς συνανθρώπους τους καὶ μάλιστα ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ. Θεωροῦν τὸν ἑαυτό τους ὡς τὸν ἀποκλει-

στικὸ ἐκπρόσωπο τῶν «δικαιωμάτων τοῦ Θεοῦ» ποὺ καταπατοῦνται. Ἀναφέρει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος τὴν περίπτωσι τοῦ προφήτη Ἠλία. Πύρινος προφήτης. Στὴ γῆ βάδιζε καὶ τὰ οὐράνια καλιναγωγοῦσε. Ἦταν ὅμως αὐστηρὸς. Πολὺ αὐστηρὸς στοὺς ἀμαρτωλοὺς. Ζητοῦσε παραδειγματικὴ τὴν τιμωρία τους. Πύρινη ἀνέβαινε ἡ δέσπῃ του στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ μὴ βρέξει. Ἀπὸ ζῆλο τὸ ἔκανε. Γενικευμένη ἡ ἀσέβεια. Καὶ ἡ προσευχή του εἰσακούσθηκε. Τὰ πάντα ἐρημώνονταν. Παντοῦ ξηρασία. Μεγάλο θανατικὸ ἀπὸ τὴν ἀβροχιά. Ἀσυγκίνητος ὁ Ἠλίας. Μεθοῦσε ἀπὸ τὸ ζῆλο του. Παραστατικὸς ὁ Χρυσόστομος: «**Τί κάνεις Ἠλία; Ἐστὼ ἀμάρτησαν οἱ νέοι. Γιατί νὰ βασανίζονται καὶ τὰ παιδιά; Ἀμάρτησαν οἱ ἄνθρωποι. Γιατί νὰ φοβᾶνε τὰ ζῶα; Τόση ἀσπλαχνία ἔχεις; Δὲν σὲ νοιάζει καθόλου γιὰ τοὺς ἀνθρώπους;**»

Δὲν τὸν ἔνοιαζε. Ἐτσι ἔδειχνε. Ἐμενε σκληρὸς καὶ ἀσπλαχνος. Ἦλθε ὅμως ἡ ὥρα νὰ ἐλεγχθεῖ καὶ ἡ δική του ὑψηλοφροσύνη, ἀπὸ τὴν ὁποία πήγαζε ἡ σκληρότητά του. Ὁ ἀτρόμητος προφήτης πανικοβάλλεται μπροστὰ στὴν ἀπειλὴ μιᾶς γυναίκα, τῆς Ἰεζάβελ, τῆς γυναίκα τοῦ βασιλιᾶ Ἀχαάβ. Τὸν ἀπειλεῖ μὲ τὴ ζωὴ του. Καὶ «**ἤκουσεν Ἠλίας καὶ ἔφυγεν ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα**». «Ὡ δειλίας ὑπερβολή! Γυναικὸς ἤκουσε καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ὁδῶ βαδίζειν ἔφυγε...» «**Τί σοῦ συμβαίνει Ἠλία; Σὺ εἶσαι ποὺ ἔκλεισες τὸν οὐρανὸ καὶ ἔβαλες καλινάρι στὴ βροχή, ποὺ ἔδινες διαταγὰς στὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ κατέβασες φωτιὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ; Ἐστὼ ποὺ διέταξες τὶς φυσικὲς δυνάμεις, ἄκουσες τὸν λόγο μιᾶς πόρνης καὶ ἔφυγες; Μιὰ γυναίκα σὲ ὀδηγεῖ σὰν νὰ εἶσαι αἰχμάλωτος; Ποῦ εἶναι ὁ ζῆλος σου;**» Ἐπεσε γιὰ τὴν φερόταν ὡς ἀναμάρτητος. Καὶ τώρα φάνηκε καὶ ἡ δική του ἀδυναμία. «**Ἴνα μάθης, μὴ σαυτῷ θαρρεῖν**», προσθέτει συμπερασματικὰ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. Γιὰ νὰ μάθεις νὰ μὴν ξεθαρρεύεις. Νὰ μὴν ἔχεις αὐτοπεποίθησι ἐγωιστικὴ. Καὶ ἀκόμα νὰ εἶσαι συμπαθὴς στοὺς ἀμαρτάνοντες, γιὰ καὶ σὺ εἶσαι ὁμοιοπαθὴς. «**Εἶδες πῶς, ὅτε ἀπέστη ἡ χάρις, ἠλέγχθη ἡ φύσις;**» Μόλις ἔφυγε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, φάνηκε ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Ἦλθε ἡ πτώση.

Τὴν ἀποφυγὴ τῆς σκληρότητας, ἀλλὰ καὶ τὴν συμπάθεια καθορίζει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὡς βασικὸ γνῶρισμα κάθε πιστοῦ. Συμπαθὴς ὁ Θεός, ἀνεξίκακος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος πρὸς τοὺς ἀμαρτωλοὺς. Ἐτσι θέλει καὶ τὰ παιδιά Του. Καὶ ἀκριβῶς ἡ ἀγάπη, ἡ ἐπιείκεια, ἡ ἀνεξικακία καὶ ἡ μακροθυμία, μᾶς ἀποδεικνύουν γνήσια παιδιά τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης.

«ΧΑΙΡΕΙΝ ΜΕΤΑ ΧΑΙΡΟΝΤΩΝ»

Τόσο φυσικὸ καὶ τόσο ἀφύσικο. Ποιό...; Τί πιὸ φυσικὸ νὰ χαίρεσαι στὴ χαρὰ τοῦ ἄλλου καὶ νὰ λυπᾶσαι στὴ λύπη του; Καὶ τί πιὸ ἀφύσικο νὰ λυπᾶσαι στὴ χαρὰ του καὶ νὰ χαίρεσαι στὴ λύπη του;

Καὶ ὅμως γιὰ πολλοὺς ἀποτελεῖ θλιβερὴ πραγματικότητα. Λυποῦνται στὴ χαρὰ καὶ χαίρονται στὴ λύπη τοῦ πλησίον. Ἀντίστροφη κατάσταση. Ἀνατροπὴ τῆς ἠθικῆς τάξης καὶ διαστροφή τῆς ἀνθρώπινης φύσης.

Δὲν θὰ εἶναι ὑπερβολὴ ἂν μιὰ τέτοια συμπεριφορὰ τὴν χαρακτηρίζαμε ὄχι ἀνθρώπινη, ἀλλὰ σατανικὴ. Ἀκριβῶς γιὰτὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλασμένος ἀπὸ τὸ Θεὸ γιὰ νὰ ἀγαπᾶ, ἐνῶ ὁ Σατανᾶς κινεῖται πάντα ἀπὸ μίσος.

Ὅσο ὅμως κι ἂν μιὰ τέτοια κατάσταση τὴν θεωρήσουμε ἀκραία, ὑπάρχει καὶ κάποια ἐνδιάμεση. Ποιὰ; Τὸ νὰ λυπᾶται κανεὶς στὴ λύπη, νὰ μὴ χαίρεται ὅμως στὴ χαρὰ τοῦ ἄλλου. Νὰ ἐφαρμόζει, δηλαδή, κατὰ τὸ ἥμισυ τὴν παραγγελία τοῦ ἀποστόλου Παύλου: **«Χαίρειν μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων»** (Ρωμ. ιβ' 15).

Αὐτὸ δυστυχῶς εἶναι τὸ σύννηθες, ἀκόμα καὶ γιὰ πολλοὺς Χριστιανούς. Λυποῦνται καὶ συμμετέχουν στὴ λύπη, ὄχι ὅμως καὶ στὴ χαρὰ. Καὶ πράγματι, τὸ δύσκολο δὲν εἶναι νὰ λυπᾶσαι καὶ νὰ κλαῖς μετὰ ἐκείνους ποὺ πονᾶνε καὶ ὑποφέρουν. Αὐτὸ στὸ ἐπιβάλλει ἡ ἀνθρώπινη φύση. Τὸ δύσκολο εἶναι νὰ χαίρεσαι εὐχρινῶς στὴ χαρὰ τοῦ ἄλλου. Τὴν χαρὰ του νὰ τὴ θεωρεῖς χαρὰ σου. Τὴν ἐπιτυχία του ἐπιτυχία σου. Ὅ,τι καλὸ τοῦ συμβαίνει νὰ τὸ χαίρεσαι καὶ νὰ τὸ ἀπολαμβάνεις σὰ νὰ συνέβαινε σὲ σένα. Προοδεύουν τὰ παιδιὰ του; Νὰ τὰ καμαρώνεις καὶ ἐσύ. Ζεῖ αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του εἰρηνικά; Πηγαίνουν οἱ δουλειές του καλά; Τὸν βλέπεις νὰ πετυχαίνει μέσα στὴν κοινωνία; Νὰ χαίρεσαι γιὰ τὴν χαρὰ τοῦ συνανθρώπου σου.

Καὶ ὅμως αὐτὸ τὸ τόσο φυσικὸ δὲν εἶναι καὶ τόσο εὐκόλο, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε πὼς εἶναι ἰδιαίτερα δύσκολο. «Φιλοσοφωτέρας δεῖται ψυχῆς τὸ χαίρειν μετὰ χαιρόντων μᾶλλον ἢ τὸ κλαίειν μετὰ κλαιόντων» παρατηρεῖ ὁ Χρυσόστομος. Καὶ προσθέτει: «Τοῦτο μὲν γὰρ καὶ ἡ φύσις αὐτὴ κατορθοῖ... Ἐκεῖνο δὲ γενναίας σφόδρα δεῖται ψυχῆς, ὥστε τῷ εὐδοκιμοῦντι μὴ μόνον μὴ φθονεῖν, ἀλλὰ καὶ συνήδεσθαι. Διὰ τοῦτο καὶ πρότερον αὐτὸ τέθεικε». Χρειάζεται ἰδιαίτερα καλλιεργημένη στὴν ἀρετὴ ψυχὴ καὶ πάρα πολὺ γενναία, ὥστε ὄχι μόνον νὰ μὴ φθονεῖ ἐκεῖνον, ποὺ εὐδοκίμεῖ, ποὺ τιμᾶται καὶ ἐκτιμᾶται ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ νὰ χαίρεται μαζί του.

«Τὸ μὲν κλαίειν μετὰ κλαιόντων εὐκόλον, τὸ δὲ χαίρειν μετὰ χαιρόντων οὐ σφόδρα ράδιον (καθόλου εὐκόλο). Ρᾶον (εὐκόλο) γὰρ τοῖς ἐν συμφοραῖς οὔσι

συναλοῦμεν ἢ τοῖς εὐδοκιμοῦσι συνηδόμεθα. Ἐκεῖ μὲν γὰρ αὐτὴ τῆς συμφορᾶς ἢ φύσις καὶ τὸν λίθον ἱκανὴ πρὸς συμπάθειαν ἐπικάμψαι· ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τῆς εὐπραγίας (εὐημερίας) ὁ φθόνος καὶ ἡ βασκανία τὸν μὴ σφόδρα φιλοσοφοῦντα οὐκ ἀφήσει γενέσθαι κοινωνὸν τῆς ἡδονῆς» (Χρυσόστομος).

Ἔτσι εἶναι. Ἡ ζήλεια καὶ ὁ φθόνος, ποὺ τόσο εὐκόλα τρυπώνουν στὴν ἀφύλακτη ψυχὴ, δὲν ἀφήνουν νὰ ἀνθίσει μέσα μας ἡ χαρὰ στὴν εὐτυχία τοῦ συνανθρώπου μας, μάλιστα ἐκεῖνου, ποὺ ἀντιπαθοῦμε. Καὶ ἡ αἰτία, ποὺ δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ χαροῦμε στὴν χαρὰ τοῦ ἄλλου, δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν ζήλεια. Αὐτὴ σὰν σκουλήκι ροκανίζει τὸ δένδρο τῆς χαρᾶς καὶ τὸ μαραίνει.

Ἀπὸ τὰ χειρότερα πάθη, τὰ πιὸ ἀφύσικα καὶ διάστροφα. Χειρότερο καὶ ἀπὸ τὴν φιλαργυρία, μᾶς λέει πάλι ὁ Χρυσόστομος: «Ὁ μὲν γὰρ φιλάργυρος τότε ἡδεῖται (εὐχαριστεῖται), ὅταν αὐτὸς λάβῃ· ὁ δὲ βάσκανος (ζηλιάρης) τότε ἡδεῖται (εὐχαριστεῖται), ὅταν ἕτερος μὴ λάβῃ, οὐχ ὅταν αὐτὸς λάβῃ· εὐεργεσίαν γὰρ οἰκείαν νομίζει τὴν ἐτέρων κακοπραγίαν...» Θεωρεῖ δική του εὐεργεσία τὴν δυστυχία τῶν ἄλλων.

Καὶ σὲ τελευταία ἀνάλυση ἡ ἔλλειψη αὐτῆς φανερώσει ἀπουσία ἀγάπης. Χρειάζεται ἀληθινὴ καὶ εὐχρινῆς ἀγάπη γιὰ νὰ χαρεῖ κανεὶς στὴν χαρὰ τοῦ ἄλλου. Ἐντύπωση κάνει, ὅτι ὁ Χρυσόστομος, ὁ βαθὺς αὐτὸς γνώστης τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τὴν θεωρεῖ μιὰ μορφὴ ἀνώτερης ἀγάπης, πιὸ σπουδαία καὶ ἀπὸ τὴν νὰ ριψοκινδυνεύσει κανεὶς γιὰ τὸν πλησίον του. Γράφει:

«Τὸ χαίρειν μετὰ χαιρόντων, εἶναι καὶ αὐτὸ μορφὴ ἀγάπης, ἂν καὶ μερικοὶ δὲν τὸ θεωροῦν καὶ τόσο σπουδαῖο. Καὶ ὅμως εἶναι πάρα πολὺ μεγάλο καὶ προϋποθέτει καλλιεργημένη σκέψη καὶ ἐξαγιασμένη καρδιά. Γι' αὐτὸ μποροῦμε νὰ βροῦμε πολλοὺς, ποὺ πετυχαίνουν στὰ λυπηρὰ, δείχνονται ὅμως ἀδύνατοι στὰ εὐχάριστα τῶν ἄλλων. Πολλοὶ κλαῖνε μετὰ κλαιόντων δὲν χαίρονται ὅμως μετὰ χαιρόντων, ἀλλὰ λυποῦνται ὅταν οἱ ἄλλοι χαίρονται. Πράγμα ποὺ φανερώνει ζήλεια καὶ φθόνο. Δὲν εἶναι, λοιπόν, μικρὸ κατόρθωμα ἡ χαρὰ στὴν χαρὰ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀλλὰ καὶ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀπὸ τὴν λύπη στὴν λύπη τοῦ ἄλλου. Καὶ ὄχι μόνον εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ κλαίειν μετὰ κλαιόντων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ νὰ συμπαρασταθεῖ κανεὶς σὲ κάποιον ποὺ κινδυνεύει. Πολλοὶ συγκινδύνευσαν τὸν κίνδυνο τῶν ἄλλων. Στὴν χαρὰ τους ὅμως καὶ στὴν εὐδοκίμησή τους τσιμπήθηκαν ἀπὸ τὸ φθόνο. Τόσο τυραννικὸ εἶναι τὸ πάθος τῆς ζήλειας. Μολονότι τὸ νὰ διακινδυνεύσει κανεὶς γιὰ τὸν ἄλλο χρειάζονται κόποι καὶ ἰδρώτες, ἐνῶ γιὰ νὰ χαρεῖ ἀπαιτεῖται μόνον διάθεση ψυχῆς. Καὶ ὅμως πολλοί, ἂν καὶ πέτυχαν τὸ δυσκολότερο, δὲν κατόρθωσαν τὸ εὐκολότερο».

Πρὸ τοῦ ἔλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν

ἀποκαλυφθῆναι. Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε. Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Εἰ

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ
Γ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. γ΄ 23 - δ΄ 5
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. δ΄ 22-33

δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστὲ καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ

κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν, ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅτε ἤμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

«Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»

Ἐκεῖνο ποῦ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιὰ κάθε ἄνθρωπο εἶναι ἡ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξη τῆς ψυχῆς του, ἡ αὔξηση καὶ ὠρίμανση τοῦ πνευματικοῦ του κόσμου. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ θέμα κάνει λόγο ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὸ σημερινὸ ἀνάγνωσμα.

Τὰ νήπια

Ἡ πρώτη πνευματικὴ ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἀπουσία τῆς πίστεως. Οἱ ἄνθρωποι χωρὶς τὴν πίστη εἶναι νήπια πνευματικῶς. «**Πρὸ τοῦ ἔλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα**», λέει ὁ θεῖος Ἀπόστολος σήμερα. Πρὶν ἔλθει ἡ νέα χριστιανικὴ ἐποχὴ τῆς πίστεως φρουρούμασταν ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸ νόμο, ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὰ νήπια βρίσκονται ὑπὸ τὴν παρακολούθηση παιδαγωγοῦ. Ὀλόκληρη ἡ προχριστιανικὴ ἀνθρωπότητα βρισκόταν στὴ νηπιακὴ αὐτὴ ἡλικία. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἔπειτα στὴ χριστιανικὴ ἐποχὴ ἀγνοοῦσαν τὴ χριστιανικὴ πίστη ἢ βρίσκονταν στὰ πρῶτα βήματά της ἦταν νήπια. Σ' αὐτοὺς γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι «**οὐκ ἠδυνήθην ὑμῖν λαλῆσαι ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ**» (Α΄ Κορ. γ΄ 1).

Μήπως ὅμως καὶ σήμερα στὸν 21ο χριστιανικὸ αἰῶνα δὲν βρίσκονται πολλοὶ ἄνθρωποι σ' αὐτὴ τὴ νηπιακὴ ἡλικία; Οἱ ἄνθρωποι, ποῦ ζοῦν χωρὶς πίστη ἢ ἀγνοοῦν τὴν πίστη εἶναι νήπιοι. Αὐτοὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀγρυπνῆς παρακολουθήσεως. Γι' αὐτοὺς εἶναι ἀπαραίτητος ὁ νόμος, ποῦ θὰ τοὺς προφυλάξει ἀπὸ τὸ ἔγκλημα καὶ τὴ διαφθορά. Ἐτσι ἐξηγοῦνται ὅλες οἱ ἀμαρτωλές, ἐγκληματικὲς ἐκδηλώσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Καὶ δὲν πρόκειται νὰ σταματήσουν οἱ ἄνθρωποι νὰ παρουσιάζουν τὶς ἐκδηλώσεις αὐτές, παρὰ μόνο ὅταν μεγαλώσουν πνευματικῶς. Ὅταν ἀφήσουν τὴν ἡλικία τῶν νηπίων καὶ προχωρήσουν στὴν ἡλικία τῶν παιδιῶν.

Τὰ παιδιά

Ἡ δευτέρη φάση τῆς πνευματικῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου ἀρχίζει μὲ τὴν ἔλευση τῆς πίστεως. «**Ἐλθούσης τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ**», συνεχίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Μὲ τὴν ἔλευση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

στὸν κόσμο οἱ ἄνθρωποι ὠριμάζονται πνευματικῶς. Γίνονται παιδιὰ τοῦ Θεοῦ.

Τὰ μεγάλα παιδιὰ ἀπολαμβάνουν τὴ χαρὰ καὶ τὴ στοργὴ τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς. Ἀνακαλύπτουν ὅτι ἔχουν καὶ ἄλλα ἀδέλφια, ποῦ εἶναι παιδιὰ τῆς ἴδιας οἰκογένειας. Νιώθουν ἰδιαίτερα τὸ μεγάλο προνόμιό τους νὰ εἶναι πάντα κοντὰ στὸν πατέρα τους καὶ νὰ μποροῦν σὲ κάθε στιγμή νὰ τὸν φωνάζουν μὲ τὴν ὠραία, τὴ γλυκιὰ λέξη: «πατέρα»!

«Ὅσοι πιστεύουν στὸν Χριστὸ βρίσκονται στὴν πνευματικὴ ἡλικία τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ.» Ἐχουν τὸ μεγάλο προνόμιο νὰ λέγονται καὶ νὰ εἶναι «**τέκνα Θεοῦ**» (Ἰωάν. α΄ 12). Ὅσοι ζοῦν «**ἐν Χριστῷ**» ἀνακαλύπτουν στὸ πρόσωπο τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τοὺς ἀδελφούς τους. Γιὰ τοὺς πιστοὺς Χριστιανοὺς δὲν ὑπάρχουν πλέον κοινωνικὲς καὶ φυλετικὲς διαφορές. «**Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ**». Αἰσθάνονται ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀνήκουν στὴν ἴδια οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ καὶ προσπαθοῦν μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐξυπηρετήσουν καὶ νὰ βοηθήσουν τοὺς ἀδελφούς τους.

Ἐμεῖς σὲ ποιά πνευματικὴ ἡλικία βρισκόμαστε; Ἐχομε γίνεαι διὰ τῆς πίστεως παιδιὰ τοῦ Θεοῦ ἢ χωρὶς τὴν πίστη καὶ τὴ ζωή, ποῦ ἐμπνέει ἡ χριστιανικὴ πίστη, βρισκόμαστε ἀκόμη στὴ νηπιακὴ πνευματικὴ ἡλικία; Ἄς ἐξετάσει ὁ καθένας τὸν ἑαυτό του. Πάντως ἕνα εἶναι τὸ καθῆκον μας. Νὰ γίνουμε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴ νηπιακὴ ἡλικία μὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνωριμότητας καὶ νὰ περάσουμε στὴν «**ἐλευθερία τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ**» (Ρωμ. ν΄ 21). Ἄν ὅμως τὴν αὔξηση τῆς σωματικῆς ἡλικίας τὴν ἀπεργάζεται ὁ χρόνος, τὴν αὔξηση τῆς πνευματικῆς ἡλικίας τὴν κατεργάζεται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. «**Ὅσοι Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ**», σημειώνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Ρωμ. ν΄ 14). Ὅσοι δέχονται τὴν καθοδήγηση τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου καὶ ἐμπνέονται ἀπὸ αὐτό, αὐτοὶ εἶναι πραγματικὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ζοῦμε συνειδητὴ πνευματικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωή, δίνουμε τὴ δυνατότητα στὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νὰ κατεργασθεῖ μέσα μας τὴν αὔξηση καὶ τὴν ὠρίμανση τῆς πνευματικῆς ἡλικίας.

Πιστός ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιουῖσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ

πεπιστευκότες τῷ Θεῷ. Ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιίστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ὧν αὐτοκατάκριτος. Ὅταν πέμ-

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΙΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ Δ΄ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Τίτου γ΄ 8-15
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μαθ. ε΄ 14-19

ψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἔλθειν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηναῖν

τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη. Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ

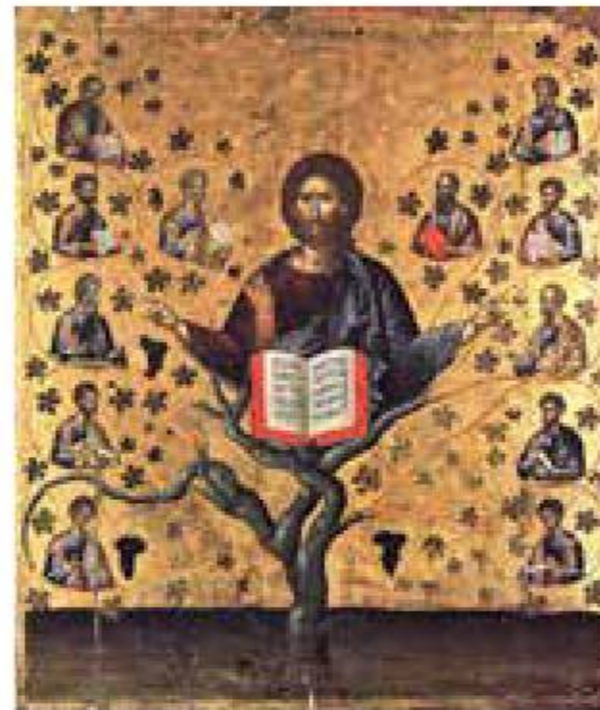
«Καλῶν ἔργων προϊστασθαι»

Σύνθημα ἰδιαίτερα ἐπίκαιρο μᾶς δίνει καὶ πάλι ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Πρέπει, μᾶς λέει, οἱ πιστοί, νὰ πρωτοστατοῦν σὲ καλὰ ἔργα καὶ νὰ συντρέχουν τοὺς ἀδελφούς τους, γιὰ νὰ μὴν εἶναι σὰν τὰ ἄκαρπα δέντρα.

Δραστήριοι

Εἶναι ἐπείγουσα ἀνάγκη οἱ Χριστιανοὶ νὰ γίνουν φλογεροί, δημιουργικοί, δραστήριοι. Πρωτοπόροι στὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. Νὰ πρωτοστατοῦν. Δυὸ φορὲς ὁ Ἀπόστολος χρησιμοποιοῖ τὸ «**προϊστασθαι**». Μὲ ὄρμη, μὲ ζωντάνια, στὴν πρώτη γραμμῇ. Ξένοι πρὸς κάθε συμβατικότητα καὶ συμβιβασμό. Κι αὐτὰ ὄχι μόνο τὰ ἔλεγε ὁ μεγάλος αὐτὸς ἀγωνιστής, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔπραττε. Δὲν ἔδινε «**ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις του καὶ νυσταγμὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς**» του μέχρις ὅτου βάλει τὴ φωτιὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ σὲ ὅλους. Κι αὐτὸ ἴσχυε τότε, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται καὶ σήμερα. Μιὰ κινητοποίηση ἀπὸ τὸν καθένα μας. Θὰ ποῦν ὅμως κάποιοι: Τί νὰ κάνουμε; Ποῦ ξέρουμε ἐμεῖς τίς ἀνάγκες τῶν διπλανῶν μας; Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπαντᾷ μὲ δυὸ φράσεις πολὺ δυνατές:

«**Μανθανέτωσαν**», τονίζει, οἱ «**πεπιστευκότες τῷ Θεῷ**» «**ἵνα φροντίζωσι**». Νὰ μάθεις, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀφήνεις «**τὰς μωρὰς ζητήσεις**» ποὺ εἶναι «**ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι**» καὶ νὰ τρέχεις νὰ δεῖς ποῖος εἶναι νηστικὸς ἢ ἄρρωστος ἢ ἐγκαταλελειμμένος. Ποιοὶ χρειάζονται τὴν συμπαράστασή σου. Οἱ «**πεπιστευκότες τῷ Θεῷ**» πρέπει νὰ τὸ ἔχουν ἔργο καὶ διαρκὴ σπουδῇ. Καὶ ὅλα αὐτὰ νὰ γίνουν μὲ φροντίδα, μὲ πρόγραμμα καὶ σύστημα, ὥστε νὰ κινητοποιηθοῦν καὶ ἄλλοι στὰ «**καλὰ καὶ ὠφέλιμα**» ἔργα.

Καρποφόροι

Ἔτσι οἱ Χριστιανοὶ θὰ εἶναι σὰν τὰ κατάφορτα ἀπὸ καρποῦς δένδρα. Θὰ συνεχίζουν τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ θὰ γράφουν κι αὐτοὶ μὲ τὴν ἀγάπη σελίδες στὴν ἱστορία της. Στὴ φύση γιὰ νὰ ἔχουμε καρποφορία, χρειάζονται οἱ θρεπτικοὶ χυμοὶ ποὺ θὰ ἀνέβουν ἀπὸ τίς ρίζες στὰ κλωνάρια. Αὐτοὶ δημιουργοῦν τὴν καρποφορία καὶ φέρνουν τὴν συγκομιδῇ. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ στὸν πνευματικὸ τομέα. Οἱ καρποὶ τοῦ Πνεύματος δημιουργοῦνται ὄχι ἀπὸ τὸ χρυσάφι, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ μόνο. Ὅσοι ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸν Κύριο ποὺ εἶναι ἡ «**ἄμπελος ἡ ἀληθινή**» αὐτοὶ καλλιεργοῦν «**γεωργοῦν**», «**τὸν βότρυν τὸν πέπειρον**». Ἡ μυστικὴ ἐπικοινωνία ποὺ πραγματοποιεῖται μὲ τὰ ἅγια Μυστήρια δημιουργεῖ τίς προϋποθέσεις γιὰ τὴν καρποφορία.

Καὶ σήμερα βλέπουμε πιστοὺς ποὺ κάνουν πραγματικὰ θαύματα ἀγάπης. Τὰ περιστατικὰ καὶ τὰ παραδείγματα εἶναι πάρα πολλὰ εἴτε μεμονωμένα εἴτε ἀπὸ συλλογικὲς προσπάθειες. Κι αὐτὰ εἶναι τόσο χτυπητὰ, ὥστε νὰ θυμίζουν σὲ ὅλους μας τὸ μάθημα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Νὰ φροντίζουμε νὰ πρωτοστατοῦμε σὲ κάθε εὐλογημένη προσπάθεια. Ἔτσι δὲν θὰ κατηγορηθοῦμε ἀπὸ τὸν δικαιοκρίτη Θεὸ γιὰ ἀδιαφορία οὔτε θὰ κατακριθοῦμε ὅπως «**ἡ ἄκαρπη συκιά**».

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου τὰ πῆραν πολὺ σοβαρὰ οἱ πιστοὶ καὶ μάλιστα οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ ἔγιναν ἐμπνευστὲς κάθε καλοῦ ἔργου. Ἡ ἱστορία θαύμασε τὰ πρωτοποριακὰ τους ἔργα, τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ καλοσύνης. Καὶ τὴ γραμμῇ αὐτὴ πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε κι ἐμεῖς. Δὲν μποροῦμε νὰ εἴμαστε χλιαροί. Πρέπει νὰ εἴμαστε δραστήριοι ἀλλὰ καὶ καρποφόροι στὰ ἔργα τῆς ἀγάπης.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Ἐλπίζει καὶ στὴν ἀπελπισία

«Κατηγοροῦμε τὶς ἀνατολικὲς θρησκείες καὶ μάλιστα τὸν Βουδισμό γιὰ μαζοχισμό, αὐτοβασανισμό καὶ αὐτοταλαιπωρία ἀπέναντι στὸ πρόβλημα τοῦ πόνου. Μήπως τὸ ἴδιο φαινόμενο δὲν ἔχουμε καὶ στὸν Χριστιανισμό; Νὰ χαιρόμαστε, μᾶς λέει, ὅταν βασανιζόμαστε, ὅταν πονᾶμε, ὅταν θλιβόμαστε, ὅταν μᾶς ἀδικοῦν, ὅταν μᾶς παιδεύουν, ὅταν μᾶς χτυπᾶνε οἱ θλίψεις καὶ οἱ δοκιμασίες. Μερικοὶ συνιστοῦν νὰ μὴ ζητᾶμε κἂν ἀπὸ τὸ Θεὸ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὶς θλίψεις, γιατί αὐτὲς μᾶς βοηθοῦν στὴν πνευματικὴ μας πρόοδο. Γιὰ τὸν Βουδισμό «ὅλα εἶναι πόνος». Τὸ ἴδιο δὲν εἶναι καὶ γιὰ τὸν Χριστιανισμό; Ποιὰ εἶναι ἡ διαφορά;»

Ὁ Βουδισμὸς καὶ γενικότερα οἱ ἀνατολικὲς θρησκείες μὲ τὴ μοιρολατρικὴ νοοτροπία τους δὲν βλέπουν πουθενὰ φῶς. Γι' αὐτὲς τὸ πᾶν εἶναι πόνος. «Ἡ γέννηση, τὰ γηρατειά, ἡ ἀρρώστια, ὁ χωρισμὸς μὲ κάποιον ποὺ ἀγαπᾶς, ἡ συνάντηση μὲ κάποιον ποὺ ἀποστρέφεται» ὅλα εἶναι πόνος. Αὐτὸς ὁ «παγκόσμιος πόνος», μὲ ὅλες τὶς διαστάσεις του, γίνεται γι' αὐτοὺς ἔμμομη ἰδέα, ἄγχος καὶ ἀποκλειστικὴ τους ἐπιδίωξη εἶναι νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ αὐτόν.

Ὁ ὀρίζοντάς τους εἶναι πάντα σκοτεινός. Ὁχι ἀπλῶς ἡ θλιμμένη, ἡ θλιβερὴ ἀτμόσφαιρα εἶναι τὸ φυσικὸ περιβάλλον τους μέσα στὸ ὁποῖο ἀδιάκοπα ζοῦν καὶ ἀναπνέουν. Ἡ ἀνθρώπινη πείρα, ὅποιαδῆποτε προέλευση καὶ ἂν ἔχει, γεννάει τὸν πόνο. «Τὸ σῶμα εἶναι πόνος, διότι εἶναι ὁ τόπος τοῦ πόνου. Οἱ αἰσθήσεις, τὰ ἀντικείμενα, οἱ παραστάσεις εἶναι πόνος, γιατί ὁδηγοῦν στὸν πόνο. Καὶ αὐτὴ ἀκόμα ἡ εὐχαρίστηση εἶναι πόνος, γιατί ἀκολουθεῖται ἀπὸ πόνο». Ὁ πόνος ροκανίζει ἀδιάκοπα τὶς ρίζες τῆς ζωῆς. Γι' αὐτὸ μαζὶ μὲ τὸν πόνο ἀποστρέφονται καὶ τὴ ζωὴ καὶ ἐπιδιώκουν τὴν ἐκμηδένισή της.

Τὸ πιὸ μεγάλο δυστύχημα γιὰ τὴ βουδιστικὴ θεώρηση εἶναι ἡ ἴδια ἡ ὑπαρξη. Καὶ ἡ αἰτία τῆς ὑπαρξης εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῆς ζωῆς. Ὁ πόθος τῆς ζωῆς καὶ ἡ προσκόλλησις σ' αὐτὴ δημιουργοῦν τὴ γέννηση καὶ ἀκολουθεῖ, ὅπως εἴπαμε, ὅλη ἡ θλιβερὴ ἀλυσίδα τῶν δεινῶν: Ὁ πόνος, ἡ θλίψη, ἡ ἀπόγνωσις, ἡ ἀρρώστια, τὰ γηρατειά, ὁ θάνατος. Καὶ στὴν προσπάθεια νὰ καταργήσουν τὴν ἀνθρώπινη ὁδύνη, καταργοῦν καὶ ἐκμηδενίζουν τὴν ἴδια τὴ ζωὴ. Ἐτσι ἔχει διαμορφωθεῖ μιὰ «τεχνικὴ τῆς σωτηρίας». Αὐτὴ ἡ «σωτηριολογικὴ τεχνικὴ», ὅπως καὶ οἱ μεταφυσικὲς διδασκαλίες βρίσκουν τὴ δικαίωσή τους μέσα σ' αὐτὸν τὸν παγκόσμιον πόνον. Τὸ κάθε τι ἔχει ἀξία, ἐφόσον συμβάλλει στὴν ὑπέρβαση τῶν δυσκολιῶν καὶ τῶν θλίψεων. Πῶς; «Ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ὑπερβῆ τὴν τραγικότητα τῆς ζωῆς, ἐφόσον ὑπάρχει μιὰ κατάσταση λυτρώσεως ἀπὸ τὸν πόνον, ἡ Νιρβάνα. Ὁ

δρόμος ποὺ φέρνει στὴ Νιρβάνα ἐντοπίζεται ἀνάμεσα στὴν ἐγωιστικὴ ἱκανοποίηση τῶν παθῶν καὶ στὴν ὑπερβολικὴ ἄσκηση, γι' αὐτὸ ὀνομάζεται καὶ «μέση ὁδός».

Ἡ τοποθέτησις τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι τελείως διαφορετικὴ στὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ πόνου ἀπὸ τὴ μοιρολατρικὴ στάσις τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν καὶ τοῦ Βουδισμοῦ. Ὁ Χριστιανὸς δὲν βλέπει τὶς δοκιμασίες καὶ τὶς θλίψεις ὡς ἄρνησις ἢ καὶ ἀπάρνησις τῆς ζωῆς. Τὶς βλέπει καὶ τὶς δέχεται θετικά. Τὶς χρησιμοποιοῖ καὶ τὶς μεταμορφώνει. Τὴν τραγικότητα τοῦ θανάτου, μὲ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως, τὴν μεταμορφώνει σὲ θρίαμβο τῆς ζωῆς. Μὲ τὴ δύναμιν τοῦ Χριστοῦ ὁ πόνος ἀλλάζει μορφή. Ὁ Χριστὸς μεταβάλλει μέσα στὴν ψυχὴ κάθε πιστοῦ τὴ δύσιν σὲ ἀνατολή. Ποτὲ δὲν ἀπελπίζεται. Ἐλπίζει καὶ στὴν ἀπελπισία. Μοιάζει μὲ τὸ πτηνὸ ποὺ ψέλνει τὴ νύχτα γιὰ τὸ ξημέρωμα ποὺ ἔρχεται, ἐνῶ ἀκόμα κυριαρχεῖ τὸ σκοτάδι.

Αὐτὴ εἶναι ἡ χριστοκεντρικὴ τοποθέτησις καὶ ἀντιμετώπισιν τοῦ πόνου. Ὁ Χριστιανὸς γνωρίζει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κανεὶς κοινωνὸς τῆς «**παρακλήσεως**» τοῦ Χριστοῦ, ἂν δὲν εἶναι καὶ κοινωνὸς τῶν «**παθημάτων**» του. Τί σημαίνει αὐτὸ γιὰ τὸν ἀληθινὸ πιστό; Στὶς κρίσιμες στιγμὲς τῆς δοκιμασίας, ὅταν αἰσθάνεται τὰ γόνατά του νὰ λυγίζουν, δὲν ξαφνιάζεται καὶ δὲν τὰ χάνει. Χρησιμοποιοῖ τὶς θλίψεις γιὰ νὰ ἀναπτύξει τὴν ὑπομονή του, νὰ αὐξήσει τὴν ἐμπιστοσύνην του στὸν Θεὸ καὶ νὰ σφυρηλατήσει ἓνα χαλύβδινο χαρακτῆρα. Ἐτσι οἱ δοκιμασίες ποὺ ἄλλους τοὺς συντρίβουν καὶ τοὺς ἀπογοπεύουν, τοὺς πιστοὺς τοὺς ἐξαγνίζουν καὶ τοὺς ἀνυψώνουν.

Ὅταν ἡ καταιγίδα προσβάλλει τὸν ἀετό, κατευθύνει τὰ φτερά του μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρα τὸν ἀνυψώνουν ἀντὶ νὰ τὸν συντρίψουν μὲ τὴν ὀρμή τους. Καὶ ὁ Χριστιανὸς δὲν ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ τὶς δοκιμασίες. Μὲ τὴν πίστη πετυχαίνει μιὰ τέτοια προσαρμογὴ ποὺ ἀνυψώνεται πάνω ἀπὸ τὰ δεινὰ μὲ τὴ μανία τῶν ἰδίων τῶν δεινῶν. Αὐτὸ ἔκανε καὶ τὸν πολυδοκιμασμένο Ἀπόστολο νὰ ἐπαναλαμβάνει «**ὅταν ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἶμι**» (Β' Κορινθ. ιβ' 10). Καὶ ὁ ἥρωισμὸς τοῦ Χριστιανοῦ δὲν κυματίζει στὸ κενό. Βλέπει τὸν Θεὸ πίσω καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἐλπίζει καὶ στὶς πιὸ ἀπελπιστικὲς καταστάσεις. Ριψοκινδυνεύει τὰ πάντα ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὴν ἀθάνατην ψυχὴν του. Ὅλα τὰ ἀντιμετωπίζει μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς αἰωνιότητος. Ἐτσι καὶ τὰ πιὸ πεζὰ γεγονότα παίρνουν νέα ὄψη καὶ μεταμορφώνονται. Ἡ χαρὰ καὶ ὁ πόνος, ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, ὅταν προεκτείνονται στὴν αἰωνιότητα, ἀποκτοῦν ἄλλο περιεχόμενο. Ἡ χαρὰ γίνεται βαθύτερη καὶ ὁ πόνος χάνει τὴν δριμύτητά του. Ὁ Χριστιανὸς δὲν εἶναι ὁ λιποτάκτης τῆς ζωῆς, εἶναι ὁ ἀγωνιστὴς τῆς ζωῆς.

«Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες ...» (Ρωμ. 1' 15)

ΤΟ ΒΑΔΙΣΜΑ. Ἐγινε καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὰ πιὸ ἀπαράιτητα στὴ ζωὴ μας. Τὸ συνιστοῦν γιатροὶ καὶ φυσιοθεραπευτές. Ἀντίδοτο στὸν καθιστικὸ τρόπο ζωῆς ποὺ καθιέρωσε ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος. Ὁ πολιτισμὸς τοῦ μοτέρ τὸν κατεδίκασε σὲ ἀκίνησια. Ὁ ἄνθρωπος κινεῖ τὴν μηχανή, ἡ μηχανὴ κινεῖ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὁ ἄνθρωπος παραμένει ἀκίνητος. Ἡ εὐκολία καὶ ὁ ὑπεραυτοματισμὸς πάει νὰ καταργήσει καὶ τὴν παραμικρὴ κίνηση.

Ἔτσι ἤλθε ἡ ὥρα νὰ πληρώσει τὴν ἀμεριμνησία του, τὴν εὐμάρειά του. Ἡ ἀκίνησια, ἡ ἀχρησία ἔφερε τὴν ἀχρησία. Οἱ ἐπιπτώσεις στὴ σωματικὴ ὑγεία ὑπῆρξαν καταστρεπτικές. Ἐνα σωρὸ ἀρρώστιες εἰσόρμησαν. Πολύτιμα ὄργανα καταδικάσθηκαν σὲ ὑπολειτουργία, σὲ μαρασμὸ. Καὶ ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἔρχεται καὶ κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ συνιστᾷ τὸ βάδισμα ὡς ἀπαραίτητο μέσο ὑγείας.

Καὶ αὐτὰ θὰ συμβαίνουν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος, ἀλόγιστα καὶ ἀσυλόγιστα, λησμονεῖ τὰ σχέδια τοῦ Δημιουργοῦ του. Ὁ Θεὸς δὲν ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο, ὅπως τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα, γιὰ νὰ μένει φυτευμένος, ἀκίνητος σὲ μιὰ καρέκλα. Τὸν ἔπλασε νὰ κινεῖται, νὰ δραστηριοποιεῖται. Μακάρισε προπάντων τὰ πόδια ἐκεῖνα ποὺ τρέχουν, γιὰ νὰ φέρουν τὸ χαρούμενο μήνυμα τῆς εἰρήνης καὶ νὰ προσφέρουν τὰ πνευματικὰ δῶρα τῆς ἀγάπης Του (Ρωμ. 1' 15).

Ἀλλὰ ἂν ἡ σωματικὴ ἀκίνησια εἶναι καταστρεπτικὴ γιὰ τὸν σωματικὸ ὀργανισμό, ὑπάρχει καὶ ἡ ἠθικὴ ἀκίνησια ποὺ ἀπειλεῖ μὲ μαρασμὸ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς. Πόσο ἐπικίνδυνη εἶναι αὕτη ἡ αὐτάρκεια, ἡ ἐπανάπαυση, ἡ στασιμότητα στὴν πνευματικὴ πρόοδο! Δὲν πρόκειται παρὰ γιὰ μιὰ ἠθικὴ ἀγκύλωση τοῦ ψυχικοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἐπαναπαύεται στὰ λίγα, δηλαδὴ στὸ τίποτε καὶ δὲν λαχταράει τὶς πνευματικὲς κορφές, μαραζώνει, ἀτροφεῖ πνευματικά, πεθαίνει. Δὲν ὑπάρχει στασιμότητα στὴν πνευματικὴ ζωὴ. Ἡ προχωρεῖς, ἔστω καὶ μὲ βῆμα σημειωτόν, ἢ ὀπισθοχωρεῖς. Ἡ πνευματικὴ ζωὴ εἶναι πρόοδος, εἶναι ἀνάβαση, εἶναι σκαρφάλωμα. Προχωροῦμε πρὸς τὴν τελειότητα, τονίζει ὁ μέγας ἀγωνιστὴς τῶν πνευματικῶν στίβων, ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Πρὸς τὴν τελειότητα καὶ ὄχι πρὸς τὴν μετριότητα. Κάθε μέρα καὶ ἓνα βῆμα, λίγα βήματα πρὸς τὰ ἔμπρός. Ἀλλὰ τὰ βήματα αὐτὰ εἶναι συνεχῆ. Ἔτσι κατακτᾶται ἡ ἀρετὴ. Καὶ οἱ πιὸ ἀπρόσιτες κορυφές της.

Καὶ τὸ πρῶτο καὶ ἀποφασιστικὸ βῆμα στὴν πνευματικὴν ζωὴν εἶναι ἡ συνέπεια. Ὁ Χριστιανὸς

ποὺ ποθεῖ τὴν πνευματικὴν του πρόοδο καὶ τελείωση, δὲν εἶναι μόνον ἀκροατὴς τοῦ θεοῦ λόγου. Εἶναι προπάντων ποιητὴς. **«Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν»** (Γαλ. ε' 25), θὰ μᾶς ὑπενθυμίσει καὶ πάλι ὁ θεὸς Παῦλος. Ἄν, δηλαδή, πραγματικὰ ζοῦμε καὶ ποθοῦμε τὴν ζωὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἂν λαχταροῦμε τοὺς πλούσιους καρπούς Του, πρέπει νὰ πορευόμαστε καὶ νὰ συμπεριφερόμαστε σύμφωνα μὲ ὅσα τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μᾶς διδάσκει. Οὔτε ἀκίνησια οὔτε καὶ ἄτακτα πορεία. Πορεία σὲ στοίχιση μὲ τὰ παραγγέλματα τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὑπογραμμίζουν πολὺ τὴν ἀλήθεια αὕτη τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ προόδου. Ὁ Χριστιανὸς στὴ γῆ αὕτη δὲν εἶναι παρὰ ἓνας ὁδοιπόρος. Τὸ βλέμμα του δὲν τὸ καρφώνει

στὴ γῆ οὔτε τὸ στρέφει πρὸς τὰ πίσω. Τὸ ἔχει στηλωμένο στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ. Αὕτην ἀδιάκοπα ἀτενίζει καὶ πρὸς αὕτην προχωρεῖ. Σὰν ἰσόβιος ὀδότης αἰσθάνεται. Στὰ αὐτιά του ἀντηχεῖ πάντα ἡ διακήρυξη τοῦ Παύλου: **«Οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλουσαν ἐπιζητοῦμεν»** (Εβρ. 13' 14). Ἡ πατρίδα μας δὲν εἶναι ἐδῶ. Βρίσκεται ἄλλοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν δενόμαστε μὲ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου. Τὰ χρησιμοποιοῦμε χωρὶς νὰ ὑποδουλωνόμαστε σ' αὐτά. Ὁ οὐρανὸς εἶναι ὁ στόχος μας καὶ ἡ μόνιμη ἐπιδίωξή μας.

Μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε ἓνα ὁδοιπόρο ποὺ σταματᾷ καὶ στήνει τὴ σκηνήν του γιὰ πάντα πάνω σὲ μιὰ γέφυρα καὶ λησμονεῖ τὸν σκοπὸν του; Ὁ Ὀδυσσεὺς στὴν μακρὰ περιπλάνησή του ἓνα ὄραμα εἶχε: Τὴν ἐπιστροφήν στὴν πατρίδα. Μὲ αὐτὸ τὸ ὄραμα ξεπέρασε ἀνυπέβλητες δυσκολίες, ἐλκυστικὲς παγίδες, προκλητικὸς πειρασμούς. Τίποτα δὲν τὸν κρατοῦσε στὴν ξενιτιά. Προχωροῦσε καὶ περιφρονοῦσε τὰ μαγευτικὰ τραγούδια τῶν σειρήνων, γιὰ νὰ ἀντικρίσει, ἔστω καὶ ἀπὸ μακριά, τὴν ἀγαπημένην του Ἰθάκην. Ἐμεῖς προχωροῦμε; Καὶ πῶς προχωροῦμε;

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὑπογραμμίζουν πολὺ τὴν ἀλήθεια αὕτη τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ προόδου. Ὁ Χριστιανὸς στὴ γῆ αὕτη δὲν εἶναι παρὰ ἓνας ὁδοιπόρος. Τὸ βλέμμα του δὲν τὸ καρφώνει στὴ γῆ οὔτε τὸ στρέφει πρὸς τὰ πίσω. Τὸ ἔχει στηλωμένο στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ. Αὕτην ἀδιάκοπα ἀτενίζει καὶ πρὸς αὕτην προχωρεῖ.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν·

μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ἄγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς· ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει·

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΛΙΟΥ
Ε΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ρωμ. 1' 1-10
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. ν' 28-θ' 1

μη εἴπης ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἀναθήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; Τοῦτ' ἔστι Χριστὸν καταγαγεῖν· ἡ τίς καταθήσεται εἰς τὴν

ἄβυσσον; Τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ρῆμά ἐστίν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ρῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

Ο ΠΟΘΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

«Ἀδελφοί, ἡ εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας... εἰς σωτηρίαν»

Τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἀνοίγουμε τὴν καρδιά μας σὲ θερμὴ ἰκεσία γιὰ ὅλους ἀνεξαρτήτως τοὺς συνανθρώπους μας; Μήπως τὰ αἰτήματά μας περιορίζονται στὸν ἑαυτό μας, στὰ δικά μας προβλήματα, στὸ στενὸ περιβάλλον μας; Αὐτὴ ὅμως ἡ προσευχή οὔτε τὴν ψυχὴ ἰκανοποιεῖ οὔτε τὸν Θεὸν εὐχαριστεῖ. Καὶ θὰ μπορούσε ὁ ἀπόστολος Παῦλος νὰ πεῖ καὶ σὲ μᾶς: «Κοιτᾶτε ἐμένα. Κοιτᾶτε τὸν πόθο τῆς καρδιᾶς μου. Τὴ φλογερὴ μου ἰκεσία».

Ὁ πόθος του

«Ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν». Αὐτὴ ἦταν ἡ φλογερὴ του ἐπιθυμία, ποὺ τριγυρνοῦσε πάντα στὸ νοῦ του. Κι αὐτὴ ἡ «εὐδοκία» του, ὁ ζῆλος τῆς καρδιᾶς του γινόταν δέηση πρὸς τὸν Θεὸ «ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ». Παρὰ τὰ ὅσα ἐξοντωτικὰ εἶχαν κάνει γιὰ τὸν Κύριο καὶ τὴν Ἐκκλησία, ὁ Ἀπόστολος παρακαλεῖ γιὰ τὴ σωτηρία τους. Παράδοξο φαίνεται. Καὶ ὅμως πόσο πλουτίζεται ἡ προσευχή ὅταν περιλαμβάνει τέτοια αἰτήματα! Πῶς νὰ μὴ γίνεи τότε ἡ δέηση «**κραυγή**» καὶ νὰ μὴ βγεῖ «**ἐκ βαθέων**» ἡ προσευχή;

Μήπως καὶ σήμερα δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε ἀνάλογα αἰτήματα; Παρακαλοῦμε ἀκόμα καὶ γιὰ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ; Γιὰ αὐτοὺς ποὺ τὸν ἀρνοῦνται καὶ τὸν πολεμοῦν; Χρέος μας νὰ ἰκετεύουμε καὶ γι' αὐτοὺς νὰ ἀνοίξουν τὰ μάτια τους στὸ φῶς τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ. Νὰ διαποτισθεῖ ἡ ζωὴ τους μὲ τὰ νάματα τῆς σωτηρίας. Ἄς μὴν ξεχάσουμε στὴν προσευχή μας νὰ βάλουμε καὶ τοὺς «**ἐχθρούς**» μας. Ὅσους μᾶς πίκραναν, μᾶς λύπησαν, μᾶς ἔκαναν κακό. Ὁ Κύριος ἔτσι ἔκανε. Εὐχόταν γιὰ τοὺς σταυρωτὲς Του καὶ ἔλεγε «**πάτερ, ἄφες αὐτοῖς**». Ἐτσι ἔκανε καὶ ὁ Παῦλος ὅταν ἔγραφε: «**Ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἐστὶν**». Ἄς μὴ λέμε «**συγχωρῶ μὰ δὲν λησμονῶ**».

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μᾶς προτρέπει «**εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε**». «**Εὐχεσθε ὑπὲρ τῶν μισούντων ὑμᾶς καὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς**»

μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Ἡ ἔχθρα φράζει τὸν δρόμο πρὸς τὸν οὐρανόν. Πῶς νὰ ἀνεβεῖ ἡ προσευχή μας πρὸς τὸν Θεόν; Ὁ Κύριος ποὺ θέλει καὶ τοὺς ἐχθροὺς Του νὰ κάνει φίλους Του, μᾶς παραγγέλλει τὸ «**ἀγαπᾶτε**». Αὐτὸς ἦταν ὁ πόθος τοῦ θείου Παύλου.

Ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν

Αὐτὸς ἄς εἶναι καὶ ὁ δικός μας πόθος. Νὰ σωθοῦν οἱ ψυχές. Ὅλες οἱ ψυχές. Γνωστῶν καὶ ἀγνωστων, φίλων καὶ ἐχθρῶν. Καμιὰ ψυχὴ, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ μὴν πέσει στὰ χέρια τοῦ Διαβόλου. Ἀκόμα κι αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ἐχθροὶ μας, νὰ λάβουν μέρος στὴν οὐράνια δοξολογία τῶν ἀγίων ποὺ θὰ ὑμνοῦν τὸν Κύριο τῆς δόξας. Ἀφάνταστη εἶναι ἡ ἀξία καὶ μιᾶς ψυχῆς. Ἀνυπολόγιστη ἡ τιμὴ καὶ τῆς μιᾶς ψυχῆς, ἀφοῦ γιὰ τὴ σωτηρία καὶ ἐνδὸς μόνο ἀνθρώπου ὁ Χριστὸς μας θὰ θυσιάζοταν στὸν Σταυρό. Καὶ εἶναι κρίμα νὰ μὴ σωθοῦμε ὅλοι, ἀφοῦ ὁ πολυεύσπλαχνος Κύριος μᾶς πρόσφερε δωρεὰν τὴ σωτηρία. Μετὰ τὴν ἐνσάρκωσή Του, λέει ὁ Ἀπόστολος, ὅποιος πιστεύει μὲ τὴν καρδιά του στὸν Σωτήρα Χριστὸ καὶ ὁμολογεῖ μὲ τὸ στόμα του ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Θεὸς ἀληθινὸς καὶ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δικαιώνεται καὶ σώζεται. «**Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν**».

Σώζονται ὅμως ὅλοι; Δυστυχῶς ὄχι! Γιατί; Ἡ σωτηρία μας, εἶπαμε, εἶναι δῶρο Θεοῦ, χρειάζεται ὅμως καὶ ἡ δικὴ μας συμμετοχή. Βέβαια καμιὰ ἀνθρώπινη προσφορά δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαγοράσει αὐτὴ τὴν «**δωρεὰ τοῦ Θεοῦ**», ἀφοῦ «**χάριτί ἐσμεν σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως**». Ἡ φράση ὅμως τοῦ ἴδιου Ἀποστόλου στὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή του, ποὺ κάνει λόγο γιὰ παραμέληση τῆς σωτηρίας, δείχνει πῶς ἡ σωτηρία μας εἶναι καὶ θέμα τῆς δικῆς μας φροντίδας καὶ ἐπιμέλειας.

«Ἀδελφοί, ἔχοντες χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν

ἀναλογίαν τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἔλεων ἐν ἰλαρότητι. Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΛΙΟΥ ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ρωμ. ιβ' 6-14
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. θ' 1-8

ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ

πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες, τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε».

ΥΠΟΜΟΝΗ!

«Τῇ θλίψει ὑπομένοντες».

Γιὰ τὴν ὑπομονὴ κάνει λόγο σήμερα ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Στὶς θλίψεις τῆς ζωῆς, στὶς σωματικὲς τλαιπωρίες, μὰ καὶ στὶς ψυχικὲς περιπέτειες, νὰ εἴστε ὑπομονετικοί, γράφει. Εἶναι τέλειο φάρμακο ἡ ὑπομονή. Κάνει γιὰ κάθε ἀρρώστια. Βασίλισσα τῶν ἀρετῶν θὰ μπορούσε νὰ τὴν ὀνομάσει κανεῖς. Ἀπὸ ὑπομονὴ ἔχετε ἀνάγκη, θὰ πεῖ καὶ σὲ μᾶς ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος. Καὶ πράγματι. Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δὲν χρειάζεται αὐτὸ τὸ ἐφόδιο τῆς ζωῆς; Ποιὸς ἔχει τὴν τέλεια ὑπομονή;

ΟΙ ΑΘΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΜΟΝΗΣ

Ὅλοι μας συνιστοῦμε τὴν ὑπομονή, ὅλοι ὅμως δὲν ὑπομένουμε. Μόλις μᾶς τύχει κάτι, ἀμέσως δυσανασχετοῦμε. Παραπονιόμαστε. Γι' αὐτὸ σήμερα ὁ θεῖος Παῦλος μᾶς συνιστᾷ στὶς δοκιμασίες μας νὰ εἴμαστε ὑπομονητικοί. «**Τῇ θλίψει ὑπομένοντες**» γράφει. Καὶ αὐτὰ ποὺ ἔγραφε τὰ ἐφάρμοζε πρῶτα ὁ ἴδιος. Γι' αὐτὸ καὶ μπορούσε νὰ λέει στὸ μαθητὴ του Τιμόθεο: «**Σὺ παρηκολούθηκός μου τῇ ὑπομονῇ**». Μύρια ὅσα ἔπαθα. Σὲ ὅλα ὅμως ἔδειξα ὑπομονὴ ὅπως γνωρίζεις πολὺ καλά, σὺ ποὺ μὲ ἔχεις παρακολουθήσει ἀπὸ κοντά.

Ποιὸς ὅμως δὲν θυμᾶται αὐτὴ τὴ στιγμή τὸν ἄλλο ἐκεῖνο πρωταθλητὴ τῆς ὑπομονῆς, ποὺ ἔχει νὰ μᾶς θυμίσει καὶ ἡ Π. Διαθήκη; «**Τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε**» θὰ μᾶς ἔλεγε καὶ πάλι ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος. Αὐτὸς ὁ «**μέγιστος τῆς ὑπομονῆς ἀθλητῆς**», ὅπως τὸν ὀνομάζει χαρακτηριστικὰ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ὅταν εἶδε ἐκείνη τὴ λαίλαπα νὰ ξεσπᾷ ἐπάνω στὸ σπιτικό του καὶ νὰ μένει μόνος, γυμνὸς καὶ πληγωμένος ἐπάνω στὴν κοπριά, δὲν ἐγόγγυσε, ἀλλ' ὕψωσε τὰ βλέμματα στὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε: «**ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν οὕτω καὶ ἐγένετο. Εἶν τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον**».

Ἐνας ἀκόμη ἀθλητῆς τῆς ὑπομονῆς εἶναι καὶ ὁ Ἰωσήφ, τὸ παιδὶ τοῦ Ἰακώβ, ποὺ στὸν κατατρεγμὸ ποὺ ὑπέστη ἀπὸ τὰ ἀδέλφια του καὶ στὶς συκοφαντίες τῶν κυρίων του, «**σιγᾷ καθάπερ καὶ ὁ Χριστός**». Ὑπομένει ὁ πάγκαλος Ἰωσήφ, μὰ ὑπομένει καὶ ὁ βασιλιὰς Δαβὶδ τὸν φθονερὸ βασιλιὰ Σαούλ, ποὺ τὸν καταδιώκει μέχρι θανάτου. Ὑπομένει ὁ Ἱερεμίας καὶ οἱ ἄλλοι προφῆτες ποὺ καταδιώκονται. Ὑπομένει ὁ παραλυτικὸς τῆς Βηθεσδὰ ποὺ τριανταοκτὼ χρόνια ἦταν ἐπάνω στὸ

κρεβάτι τῆς ἀρρώστιας του. Ὑπομένουν ὅλοι ὅσοι εἶχαν μέσα στὴν καρδιά τους Ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος «**ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη**» καὶ ὑπέστη τόσες κακώσεις καὶ τόσα πάθη.

ΟΙ ΚΑΡΠΟΙ ΤΗΣ ΥΠΟΜΟΝΗΣ

Τοὺς ἀθλητῆς ἀναμένουν τὰ στεφάνια καὶ τὰ βραβεῖα. Καὶ τοὺς ὑπομονητικὸς ἀνθρώπους ἀναμένει ὄχι ἀπλῶς ἓνα στεφάνι ἀλλὰ «**τῶν στεφάνων ἢ κορωνίς**», τὸ λαμπρότερο τῶν βραβείων. Γι' αὐτὸ «**μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας**». Τοὺς καλοτυχίζουμε, γιατί ἔτσι ἀναδεικνύονται τέλειοι καὶ ὀλοκληρωμένοι Χριστιανοί. Τοὺς θεωροῦμε εὐτυχεῖς, γιατί ὅπως ὁ Κύριος στὸν πολὺαθλο Ἰωβ ἔδωσε ἓνα τέλος ἔνδοξο καὶ στὸν ἀπόστολο Παῦλο ἓνα στεφάνι ἀμαράντινο, ἔτσι θὰ δώσει καὶ σὲ κάθε ὑπομονητικὸ ἀνθρώπο τὴν εὐτυχία καὶ τὴ μακαριότητα. «**Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν**» εἶπε ὁ Κύριος.

Ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν μας λοιπὸν εἶναι ὁ πρῶτος καὶ μέγιστος καρπὸς τῆς ὑπομονῆς. Μὲ τὴν ὑπομονὴ φυλάσσουμε καὶ τὴν ἐξουσία ἐπάνω στὸν ἑαυτὸ μας. Διατηροῦμε τὴν κυριαρχία στὸ λογικό μας καὶ τὴν ἐποπτεία στὶς σκέψεις μας. Απομακρύνουμε ἀπὸ μέσα μας τὴν ἐμπάθεια καὶ τὴν ταραχή. Ἀλήθεια, πόσες φορές ποὺ δείξαμε ὑπομονὴ καὶ συγκρατήσαμε τὴ γλώσσα μας νὰ μὴ δώσει κάποια καυστικὴ ἀπάντησις ἢ τότε ποὺ δείξαμε γλυκύτητα στὸν διπλανό μας, πνίγοντας τοὺς ἐκνευρισμούς μας, ἢ προσπάθειά μας αὐτὴ δὲν εἶχε σὰν καρπὸ τῆς τῆ χαλάρωσις τῶν παθῶν καὶ τὸ μαλάκωμα τῶν ἄγριων καταστάσεων; Ἡ ζωὴ τῶν οἰκογενειῶν ἔχει τόσα πολλὰ νὰ μᾶς διδάξει.

Ἔτσι, λοιπὸν, διαπιστώνουμε ὅτι ἡ καρποφορία τοῦ δέντρου τῆς ὑπομονῆς εἶναι πολυποίκιλη. Σωτηρία ψυχῆς, κυριαρχία χαρακτῆρος, πρόληψη χειροτέρων κακῶν, εἶναι μερικὰ ἀπ' ὅσα τὸ θεῖο αὐτὸ δέντρο μᾶς προσφέρει. Δὲν εἶναι ὅμως μόνο αὐτοὶ οἱ καρποί. Παράγει καὶ ἄλλους. Τίποτε μεγάλο μέσα στὴν ἱστορία δὲν πραγματοποιήθηκε χωρὶς τὴν ὑπομονή. Ἔργα τέχνης, ἀθάνατα μνημεῖα, ἀριστουργήματα πνευματικῆς παραγωγῆς, εἶναι ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς ἀρετῆς. Καὶ ἀκόμα μὲ τὴ σμίλη τῆς ὑπομονῆς θὰ διορθώσουμε τὸν δύσκολο χαρακτήρα μας, ὥστε νὰ γίνῃ ἀξίος γιὰ τὸν τόπο τῆς «**ὑπομονῆς τῶν ἁγίων**», γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΤΟ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΟ ΘΑΥΜΑ

ΠΟΙΟΣ δὲν θὰ ἤθελε νὰ εἶχε τὴ δύναμη νὰ θαυματουργεῖ; Φυσικὰ τὸ θεωροῦμε ἀδύνατο γιὰ τοὺς πολλούς. Καὶ ὅμως πρόκειται γιὰ κάτι τὸ τελείως δυνατό. Θὰ ἀφήσουμε νὰ μᾶς μιλήσει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: «*Θέλεις νὰ κάνεις θαύματα; Εἶναι δυνατόν. Πῶς; Μὲ τὸ νὰ ἀπαλλαγεῖς ἀπὸ τὶς ἀδυναμίες καὶ τὰ ἐλαττώματά σου. Ἄν αὐτὸ κατορθώσεις, πραγματοποιήσεις τὸ πιὸ μεγάλο θαῦμα.*» Πῶς καὶ γιατί; Ὁ συλλογισμὸς τοῦ εἶναι ξεκάθαρος καὶ πειστικός. Ἡ ἀμαρτία ἔχει ὡς ἀρχὴ καὶ ἐμπνευστὴ τὴν Σατανᾶ. Ὁ πονηρὸς πειράζει, παγιδεύει καὶ παρασύρει τὸν ἄνθρωπο. Ἄν, λοιπόν, κατορθώσεις νὰ ἀπαλλαγεῖς ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, νὰ τὴν βγάλεις ἀπὸ τὴν ψυχὴ σου, ἔκανες ἔργο ἀνώτερο ἀπὸ τὸ νὰ ἔδιωχνες χιλιάδες δαίμονες. Δηλαδή, ἂν εἶναι θαυμαστὸ νὰ ἀπαλλάξεις ἓνα δαιμονισμένο ἀπὸ τὸ ἀκάθαρτο πνεῦμα ποὺ τὸν καταταυρανεῖ, εἶναι ἀκόμα πιὸ θαυμαστὸ νὰ ἀπαλλαγεῖ μιὰ ψυχὴ ἀπὸ ὅποιοδήποτε πάθος ποὺ τὴν παιδεύει. Τὴν ἴδια ἀλήθεια τόνιζε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἔκανε λόγο γιὰ διάφορα χαρίσματα καὶ κατέληγε μὲ τὴν θαυμάσια ἐκείνη προτροπὴ: **«Ζηλοῦτε τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα. Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι»** (Α΄ Κορινθ. ιβ΄ 31). Νὰ ἐπιθυμεῖτε, μᾶς λέει, τὰ χαρίσματα ποὺ προσφέρουν τὴν πιὸ μεγάλη ὠφέλεια. Ποιὰ εἶναι τὰ χαρίσματα αὐτά; Δὲν εἶναι, ἐξηγεῖ ὁ Χρυσόστομος, οὔτε ἡ ἀνάστασις νεκρῶν οὔτε ἡ θεραπεία λεπρῶν οὔτε κάτι ἄλλο παρόμοιο. Ἀλλὰ τί; Τὸ πιὸ μεγάλο χάρισμα εἶναι ἡ ἀρετὴ καὶ εἰδικότερα ἡ ἀγάπη. Ἄν ἔχεις τὴν ἀγάπη καὶ ζεῖς τὴν ἀγάπη, τότε μπορεῖς νὰ κάνεις τὰ πιὸ μεγάλα θαύματα.

Αὐτὸ τὸ ξεκαθάρισμα τὸ ἔκανε πρῶτος ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Θέλει νὰ τονίσει τὴν ἀνυπολόγιστη ἀξία ποὺ ἔχει ὁ πνευματικὸς ἀγώνας. Ὁ ἀγώνας ποὺ γίνεται γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς

ἀρετῆς, γιὰ τὴ βίωση τῆς ἀγάπης, ἀναδεικνύει τὸν ἄνθρωπο προσωπικότητα ἀληθινή. Παιδὶ τοῦ Θεοῦ πραγματικὸ γίνεται μονάχα ἐκεῖνος ποὺ ἐφαρμόζει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ζεῖ, ὅπως Ἐκεῖνος θέλει. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο καὶ βασικὸ καὶ χωρὶς αὐτὸ ὅλα τὰ ἄλλα καὶ τὰ πιὸ ἐντυπωσιακὰ εἶναι ἀνώφελα. Νὰ πῶς τὸ ξεκαθαρίζει: **«Πολλοὶ θὰ μοῦ ποῦν κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως: Κύριε, Κύριε, μὲ τὴν πίστη στὸ ὄνομά Σου δὲν προφητεύσαμε καὶ μὲ τὴ δική Σου δύναμη δὲν διώξαμε δαιμόνια καὶ μὲ τὴ χρησιμοποίηση τοῦ ὀνόματός Σου δὲν κάναμε θαύματα πολλὰ καὶ μεγάλα;»** Καὶ ἡ ἀπάντηση τοῦ Κυρίου: **«Ναί, ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πραγματοποιήσατε. Ὅμως ἐγὼ δὲν σᾶς ἀναγνωρίζω γιὰ δικούς μου μαθητές. Δὲν εἴσατε δικοί μου ἀπλῶς γιατί κάνατε θαύματα. Ἀπομακρυνθεῖτε, λοιπόν, ἀπὸ κοντά μου. Εἴσατε ἐργάτες τῆς ἀνομίας, ἀφοῦ χρησιμοποίησατε τὰ χαρίσματά μου γιὰ τὴ δική σας ἐπίδειξη καὶ ὠφέλεια»** (Ματθ. ζ΄ 22-24).

Αὐστηρὴ φαίνεται ἡ γλῶσσα τοῦ Κυρίου. Τὴν χρησιμοποιοῖ ὅμως γιὰτὶ θέλει νὰ προφυλάξει ἀπὸ παρανοήσεις καὶ ἐκτροπές, ποὺ εἶναι ἄλλωστε τόσο συχνές σὲ ὅλες τὶς ἐποχές. Καὶ δὲν εἶναι ἡ μόνη φορὰ ποὺ ὁ Κύριος ρίχνει ὅλο τὸ βάρος στὴν ἀξία τῆς

ἀρετῆς καὶ ὄχι στὰ σημεῖα ποὺ ἐντυπωσιάζουν. Πάλι ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος στρέφει τὴν προσοχή μας στὴν οὐσία τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ. Νὰ τὶ μᾶς λέει: *«Ὅταν ὁ Κύριος ἐπρόκειτο νὰ σταυρωθεῖ ἐκάλεσε τοὺς μαθητὰς Του καὶ τοὺς ἔλεγε: Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, οὐκ ἐὰν δαίμονας ἐκβάλητε, ἀλλ' ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. Καὶ πάλι: Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι σύ με ἀπέστειλας, οὐχὶ ἂν νεκρὸς ἐγείρωσιν οὔτοι, ἀλλ' ἐὰν ὦσιν ἔν».*

Εἴσατε μαθητὲς μου, τοὺς λέει ὁ Κύριος. Πῶς ὅμως θὰ σᾶς ἀναγνωρίζει ὁ κόσμος; Ποιὸ θὰ εἶναι τὸ ἰδιαίτερο διακριτικὸ σας γνώρισμα; Ὅχι ἡ θεραπεία δαιμονισμένων. Οὔτε ἡ ἀνάστασις νεκρῶν. Ἀλλὰ ἂν ἀγάπη ἔχετε μεταξύ σας. Ἄν εἴσατε ἐνωμένοι, μιὰ ψυχὴ ὅλοι ἐσεῖς ποὺ πιστεύετε σὲ μένα. Ἄν πετύχετε τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐνότητα πετύχατε τὸ πιὸ μεγάλο θαῦμα. Ἡ μήπως δὲν εἶναι θαῦμα, ὅταν ἓνα χέρι παράλυτο στὰ ἔργα τῆς ἀγάπης, ξαφνικὰ ἀνοίγει καὶ γίνεται ἀπλόχερο καὶ ἀκούραστο στὴ συμπόνια καὶ στὴ φιλανθρωπία; Ἄν μάθεις νὰ παρατηρεῖς σωστὰ μέσα στὴ ζωὴ καὶ νὰ θαυμάζεις τὰ μεγαλεῖα τῆς δημιουργίας, τότε ὄντας τυφλὸς τώρα βλέπεις. Ἄν, λοιπόν, θέλεις νὰ κάνεις κι ἐσύ θαύματα δὲν εἶναι καθόλου ἀδύνατο. Ἀρκεῖ νὰ τὸ πάρεις στὰ σοβαρά. Καὶ τότε θὰ κάνεις τὰ πιὸ σημαντικὰ θαύματα.

ZOH

Ἄρθροδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ἄργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἴπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

Εὐγνωμοσύνη ἢ ἀχαριστία;

Ρώτησαν κάποιον ποιὰ θεωρεῖ τὴν πιὸ μεγάλη ἀρετὴ καὶ ποιὰ τὴν πιὸ μεγάλη κακία. Καὶ ἡ ἀπάντησή του ἄμεση: Ἡ εὐγνωμοσύνη ἢ πιὸ μεγάλη ἀρετὴ καὶ ἡ ἀχαριστία ἢ πιὸ μεγάλη καὶ ἀποκρουστικὴ κακία. Πραγματικά, ἂν θέλουμε νὰ διακρίνουμε μιὰ ἐνάρετη καὶ γενναία ψυχὴ, ἕνα λεπτὸ καὶ εὐαίσθητο ἄνθρωπο, θὰ τὸν ξεχωρίσουμε ἀπὸ τὸ ἂν διαθέτει τὴν ἀρετὴ τῆς εὐγνωμοσύνης. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἀληθινὰ χαριτωμένος καὶ ἀξιαγάπητος. Διαθέτει πηγαία εὐγένεια καὶ ψυχικὴ ἀνωτερότητα. Χαίρεσαι νὰ τὸν ἀναστρέφεις, νὰ τὸν εὐεργετεῖς. Γνωρίζεις πὼς δὲν σπέρνεις πάνω σὲ πέτρες, ἀλλὰ σὲ εὐφορὴ καὶ γόνιμη γῆ. Τὸ πανώριο λουλούδι τῆς εὐγνωμοσύνης μὲ τὶς μύριες εὐωδιές του, δὲν ἀνθίζει παρὰ μονάχα στὸ καλλιεργημένο ἔδαφος τῆς ψυχῆς. Δὲν φυτρώνει σὲ βράχια. Πνίγεται στὰ ἀγκάθια. Δὲν εὐδοκίμεῖ, δηλαδή, σὲ σκληρὲς καὶ ἀγκαθερὲς καρδιές, παρὰ μόνο σὲ εὐαίσθητες, ταπεινές, γεμάτες ἀγάπη. Γιατὶ ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν εἶναι ἕνα ἀπλὸ καὶ τυπικὸ εὐχαριστῶ πὺ προφέρουν τὰ χεῖλη. Πηγάζει ἀπὸ ἐξαγιασμένη καρδιά. Ἀναζητᾷ εὐκαιρίες, γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ ἔμπρακτα. Βρίσκει χίλιους τρόπους γιὰ νὰ ἐκδηλωθεῖ.

Χαριτωμένοι, ἀληθινὰ, οἱ εὐγνώμονες. Τοὺς καμαρώνεις. Στέκεσαι μὲ ἐκτίμηση καὶ θαυμασμὸ μπροστὰ τους. Εἶναι παιδιά; Εἶναι νέοι; μιλοῦν γιὰ τοὺς γονεῖς τους μὲ τρυφερότητα καὶ σεβασμὸ. Θησαυρός, σοῦ λένε, ἢ μπτέρα μου, ὁ πατέρας μου. Σκέπτονται μὲ συγκίνηση τοὺς κόπους τους, τοὺς ἰδρώτες τους, τὶς θυσίες τους. Κάνουν τὸ πᾶν γιὰ νὰ τοὺς εὐχαριστήσουν. Νὰ τοὺς ξεκουράσουν. Νὰ τοὺς δώσουν χαρὰ. Τὶς ἐπιτυχίες τους, τὴν πρόοδό τους, τὰ προσφέρουν ἀθόρμητα στὸν πατέρα, στὴν μπτέρα. Αἰσθάνονται σὰν νὰ μὴ τοὺς ἀνήκουν. Σὰν νὰ τοὺς τὰ χρωστᾶνε.

Οἱ πιὸ ωραῖες σελίδες τῆς ἱστορίας εἶναι αὐτὲς ποὺ γράφτηκαν ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνη. Νὰ θυμηθοῦμε ἐκεῖνη τὴ συγκινητικὴ σκηνὴ στὸ στάδιο τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας; Ὀλυμπιονίκες τὰ παιδιά τοῦ Διαγόρα. Σείεται τὸ Στάδιο ἀπὸ τὶς ζητοκραυγὲς καὶ τὰ χειροκροτήματα. Καὶ αὐτὰ τὰ παλικάρια, στὸ παραλήρημα ἐκεῖνο τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς δόξας δὲν λησμονοῦν τὸν πατέρα τους. Σὰν νὰ μὴν τοὺς ἀνήκει ἡ δόξα. Τὰ στεφάνια τῆς νίκης τὰ περνᾶνε στὸ κεφάλι τοῦ πατέρα. Ὁ γῦρος τοῦ θριάμβου δὲν εἶναι γι' αὐτά. Εἶναι γιὰ τὸν πατέρα τους ποὺ τὸν περιφέρουν θριαμβευτικὰ πάνω στοὺς ὤμους τους.

Ὁμορφὴ καὶ δυνατὴ πὺ εἶναι, ἀλήθεια ἢ εὐγνωμοσύνη! Ποιὸς ἄλλος θὰ μποροῦσε νὰ προσφέρει τόσο μεγάλες συγκινήσεις, ὅπως αὐτή;

Νὰ περάσουμε τώρα καὶ στὴν ἀχαριστία; Ὁ Αἴσωπος στοὺς Μύθους τοῦ τὴν παρουσιάζει μὲ δυὸ διδακτικὰ παραδείγματα: Κάποτε ἕνα ἐλάφι τὸ καταδίωκαν κυνηγοί. Καὶ αὐτὸ ἔτρεξε νὰ κρυφτεῖ σ' ἕνα ἀμπέλι, κάτω ἀπὸ τὸ φύλλωμά του. Τὸ ἀμπέλι στάθηκε ἡ σωτηρία του, γιὰτὶ οἱ κυνηγοὶ τὸ ἔχασαν πρὸς στιγμὴ ἀπὸ τὰ μάτια τους. Ἀλλὰ αὐτὸ, ὅταν νόμισε πὼς ξέφυγε τὸν κίνδυνο, ἄρχισε νὰ τρώει τὰ φύλλα. Ποῦ νὰ καταλάβει, πὼς ἔτσι ξεσκεπαζόταν τὸ ἴδιο. Μὲ τὴν ἀχαριστία του στὸ ἀμπέλι, ποὺ τὸ εἶχε προφυλάξει, φανέρωσε τὸ κρησφύγετό του καὶ οἱ κυνηγοὶ δὲν ἄργησαν νὰ τὸ σκοτώσουν. Καὶ τὸ δεύτερο. Κατάκοποι ὁδοιπόροι βρῆκαν παχιά σκιά κάτω ἀπὸ φιλόξενο πλάτανο. Ξεκουράστηκαν. Ἡ εὐχαριστίαν τους μεγάλη. Μετὰ ὅμως, ἀντὶ νὰ ποῦν δυὸ καλὰ λόγια γιὰ τὴν πολύτιμη δροσιὰ μέσα στὸ μεσημεριάτικο λιοπύρι, ἄρχισαν νὰ τὸν κακολογοῦν:

Ἄχρηστο δέντρο, ἀφοῦ δὲν κάνει καρπούς. Σὰν νὰ μὴν ἦταν ἀρκετὴ ἡ σκιά του, γιὰ νὰ τοὺς δημιουργήσει αἰσθήματα εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνης.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποκρουστικὴ ἀχαριστία, ἢ ἀγνωμοσύνη. Χαρακτηρίζει τοὺς μικρόψυχους, τοὺς ἄδειους ἀπὸ εὐγενικὰ αἰσθήματα, τοὺς ἐγωπαθεῖς. Δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ ἀδυναμία.

Πρόκειται γιὰ ψυχὲς στεγνὲς χωρὶς ἀνώτερα σκιρτήματα, γιὰ καρδιὲς πέτρινες, παγερές. Δὲν ἔχουν τὴ ζεστασιὰ τῆς ἀγάπης. Μοιάζουν μὲ ἀπέραντη Σαχάρα. Πάνω της δὲν φυτρώνουν τὰ μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου. Ἐρημιὰ καὶ τίποτε ἄλλο.

Οἱ ἀχάριστοι παίρνουν καὶ ὄλο παίρνουν καὶ ποτὲ δὲν ἱκανοποιοῦνται. Ἴκετεύουν καὶ ἐκλιπαροῦν γιὰ βοήθεια καὶ μόλις τὴν λάβουν ξεχνοῦν τὸ εὐχαριστῶ. Οὔτε στοὺς ἀνθρώπους οὔτε στὸν πιὸ μεγάλο εὐεργέτη, στὸν Θεό. Τὸ παράπονο τοῦ Ἰησοῦ γιὰ τοὺς λεπρούς: «**Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἑννέα ποῦ; Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ...;**» (Λουκ. 17' 17). Δὲν βρέθηκαν οἱ ἑννέα στοὺς δέκα! Τί τρομερό! Ἄν ἤξεραν οἱ ἀχάριστοι πόσο κακὸ κάνουν στὸν ἑαυτό τους καὶ στὴν κοινωνία! Πόσους ἐμποδίζουν στὴ γενναιοδωρία!

Ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν εἶναι ἕνα ἀπλὸ καὶ τυπικὸ εὐχαριστῶ πὺ προφέρουν τὰ χεῖλη. Πηγάζει ἀπὸ ἐξαγιασμένη καρδιά. Ἀναζητᾷ εὐκαιρίες, γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ ἔμπρακτα. Βρίσκει χίλιους τρόπους γιὰ νὰ ἐκδηλωθεῖ. Χαριτωμένοι, ἀληθινὰ, οἱ εὐγνώμονες. Τοὺς καμαρώνεις. Στέκεσαι μὲ ἐκτίμηση καὶ θαυμασμὸ μπροστὰ τους.

ΑΞΙΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΟΧΙ ΔΗΜΑΓΩΓΟΥΣ

Κρίσιμη ή εποχή μας και μεγάλη ή ευθύνη μας. Όσοι πονούν ειλικρινά την πολυδοκιμασμένη χώρα μας περιμένουν με ύψηλο αίσθημα ευθύνης να δώσουν το «παρών». Ο λαός μας είναι πρόθυμος να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων και να δείξει όλο το μεγαλείο της ψυχής του. Αναμένει όμως το παράδειγμα από την ηγεσία του. Αυτή δυστυχώς έγκλωβισμένη στα μικροσυμφέροντα της εξουσίας αδυνατεί να συντονισθεί στον παλμό και στις ανησυχίες του Έθνους, στις επείγουσες ανάγκες της οικογένειας, στους μεγάλους προβληματισμούς της τόσο ταλαιπωρημένης νεολαίας μας. Την είδατε να θυσιάζει το έθνοκτόνο εγώ χάριν του έμεϊς; Την είδατε να έχει στις προτεραιότητες της την αντιμετώπιση του όξυτατου δημογραφικού προβλήματος, τη γενναία ενίσχυση των πολυτέκνων, τη στήριξη της νέας γενιάς με τη δημιουργία θέσεων αξιοπρεπούς εργασίας, για να μη φεύγουν караβάνια ολόκληρα στην ξενιτιά; Ενδεικτικές οί επισημάνσεις. Ιδιαίτερα σήμερα που ο έλληνας λαός καλείται πάλι να εκλέξει τους άρχοντες του. Ανάγκη να πρωτανεύσει το κοινό συμφέρον, το καλό του τόπου, ή προστασία αρχών, αξιών, ιδανικών, των ιερών και όσιων της Πατρίδας μας. Οί άρχοντες που θα εκλεγούν πρέπει να παρέχουν έλεγχο αλήθειας, τιμιότητας, σεβασμού στον ιερό θεσμό του γάμου και της οικογένειας, στις παραδόσεις του έθνους, στις ήθικες και πνευματικές αξίες. Πολιτικοί που τα περιφρονούν είναι απαράδεκτο να θέλουν να κυβερνήσουν τον όρθόδοξο ελληνικό λαό.

ΓΙΑΤΡΟΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ

Υπάρχουν μερικά επαγγέλματα που δεν είναι απλώς επαγγέλματα. Είναι ιερά λειτουργήματα. Αποκτούν όχι μόνο αυξημένο αίσθημα ευθύνης, αλλά και σεβασμό στον άνθρωπο, τον κάθε άνθρωπο και την προσωπικότητά του. Οί άνθρωποι που τα άσκούν δεν άρκει να διαθέτουν μόνο τα τυπικά προσόντα. Πρέπει να έχουν και τα ουσιαστικά. Να διαθέτουν έντιμότητα, ψυχική ευαισθησία, ήθικη άκεραιότητα. Να είναι άνθρωποι με άδαμάντινο χαρακτήρα. Να συνειδητοποιούν ότι από τους χειρισμούς τους εξαρτάται συχνά ή υγεία ή και ή ζωή των συνανθρώπων τους. Έξαρτάται ή αξιοπρέπεια και ή τιμή τους, ή κοινωνική τους υπόληψη. Αναφερόμαστε εδώ ιδιαίτερα στους γιατρούς και στους δικαστικούς. Ασφαλώς δεν έλειψαν και δεν λείπουν τα φωτεινά παραδείγματα. Αποτελεί όμως και κοινό τόπο, ότι υπάρχει χρηματισμός άρκετων ιατρών με τα γνωστά «φακελλάκια» και δυστυχώς μερικές φορές από ανθρώπους που υποβάλλονται σε θυσίες για να τα έξοικονομήσουν. Ός προς τους δικαστικούς, πλάι στα φωτεινά παραδείγματα άκεραιότητας και άμεροληψίας, δεν λείπουν ένίοτε οί πολιτικές επιρροές. Η λύση είναι μία. Αν δεν μορφώσουμε ανθρώπους με φωτισμένη χριστιανική συνείδηση, με αγάπη στο συνάνθρωπο, δεν θα υπάρξει λύση.

ΓΟΝΕΑΣ 1 ΚΑΙ ΓΟΝΕΑΣ 2 !

Καταργούνται, λοιπόν, ή «μαμά» και ή «μπαμπάς» στη Γαλλία. Τα παιδιά θα έχουν «γονέα 1» και «γονέα 2». Για να ίκανοποιήσει την κοινότητα των όμοφυλοφίλων και να αντιμετώπισει, δήθεν, τον κοινωνικό ρατσισμό, ή Γάλλος πρόεδρος και ή κυβέρνησή του κατέθεσαν τροπολογία που αλλάζει τα οικογενειακά δεδομένα. Στις αιτήσεις έγγραφης στα σχολεία, αντί για «Όνομα Πατρός» και «Όνομα Μητρός» θα αναγράφεται «Γονέας 1» και «Γονέας 2». Η σχετική τροπολογία συζητήθηκε στη Βουλή και ή ύπουργός Βαλερί Πετί, που έθεσε το ζήτημα, έδήγησε ότι είναι αναχρονιστική ή διάκριση(!) της οικογένειας με βάση το φύλο των γονέων τους. Το σχετικό διάταγμα αναφέρει ότι: «Για άποφυγή διακρίσεων οί σχολικές έγγραφές, οί σχολικοί κατάλογοι, οί γονικές έξουσιοδοτήσεις και κάθε άλλο επίσημο έγγραφο που άφορα τα παιδιά, θα περιλαμβάνει άποκλειστικά τις λέξεις «Γονέας 1» και «Γονέας 2»». Να μιλήσουμε για φαινόμενο ή κατάντημα; Καταργούν, χωρίς ντροπή, τις πιο άγαπημένες λέξεις που έθρεψαν και συγκίνησαν γενεές γενεών, μητέρα - πατέρας, μαμά - μπαμπάς. Ο πατέρας της άυταπαρνήσεως που άγωνίζεται για την οικογένειά του, ή μητέρα της θυσίας που ξαγρυπνάει στο λίκνο του σπλάχνου της, αναμμένη λαμπάδα στο βωμό του καθήκοντος. Άδιάφοροι μπροστά σε τέτοια ιερά συμπλέγματα, που έμπνέουν τις μεγάλες ψυχές και δημιουργούν τα άριστουργήματα της τέχνης. Άδιάντροπα και άξιολύπητα νούμερα άπέναντι στο ψυχικό μεγαλείο.

ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ Ή ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ;

Γίνεται συχνά λόγος και πρόσφατα για το ρόλο της ψυχανάλυσης και αν αυτή αντικαθιστά σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό την έξομολόγηση. Άς το επαναλάβουμε. Η ψυχανάλυση δεν είναι πανάκεια που θεραπεύει το καθετί. Μπορεί να έχει τη θέση της σε όρισμένες περιπτώσεις. Είναι όμως λάθος να συγκρίνεται με την ιερά έξομολόγηση. Η μία είναι ανθρώπινη - επιστημονική μέθοδος. Η άλλη είναι μυστήριο. Ξεφεύγει από τα ανθρώπινα μέτρα και μάς τοποθετεί στο χώρο της χάριτος, κάτω από το στοργικό βλέμμα της αγάπης του Θεού. Τα μυστήρια της Έκκλησίας μάς προσφέρουν άληθινή ειρήνη και ψυχική ήρεμία, γιατί μάς άπαλλάσσουν από το πιεστικό βάρος της ένοχής, της άμαρτίας, την πρώτη αίτία της ανθρώπινης κακοδαιμονίας. Ο ίδιος ή Φρόνι, ή πατέρας της ψυχανάλυσης, γράφει στους στοχασμούς του: «Πιστεύω πως ή ψυχανάλυση είναι το τρίτο από τα δυσχερέστατα εκείνα επαγγέλματα, όπου είναι κανείς άπο πριν βέβαιος, ότι θα άποτύχει...» Όπως επισημαίνει ή διάσημος ψυχίατρος Μαίντερ «το πρόβλημα της ένοχής καθ' έαυτο δεν είναι φύσεως ψυχολογικής ούτε επιστημονικής... είναι κυρίως πρόβλημα ήθικό και πνευματικό» και έπομένως έτσι πρέπει να αντιμετωπίζεται. Η ίδια, λοιπόν, ή ψυχιατρική μάς λέει πως ή λύση για την ειρήνευση της ψυχής ξεπερνάει τα δικά της μέτρα. Χρειάζεται ή ύπερφυσικός παράγων.

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290«ΖΩΗ»
Ιπποκόρατους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ